Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President, A. S. Burleson, POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Laikraštis

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America.
M. J. DAMIJONAITIS, Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 32 So. Boston, Mass., Rugsėjo (Sept.) 9 d. 1920 m. Metai VII.

SEP 20 '20

LIETUVA KOVOJA SU LENKIJA

LENKAI LIETUVIŲ IŠMUŠTI IŠ SEINŲ.

LIETUVIŲ-LENKŲ KONFERENCIJA MARIAMPOLEJE

WRANGELIS NORI LENKŲ KARĖS.

Italijoje Kilo Drabininkų Revoliucijinis Judėjimas

PRANCUZAI SUSIRŪPINĘ LENKAIS.

Lietuvos Valstyb. Įstaigos Keliamos Vilniun

"ETNOGRAFIŠKOSIOS RYBOS".

LIETUVIAI KOVOJA SU LENKAIS.

1 rugsėjo telegrama iš Londono pranešė, kad lenkų kariuomemė paėmė Suvalkų miestą ir traukia ant Seinų. Vėliaus atėjo žinia, kad lenkai pamė ir Seinus. 3 rugsėjo telegrama iš Berlyno paskelbė, kad lietuviai atmušė lenkus atgal nuo 25 iki 50 verstų ir vėl užėmė savo senasias pozicijas, atimdami nuo lenkų amunicijos ir paimdami daug lenkų nelaisvėn. Telegrama iš Varšavos užgynė visą, sakydama, buk jokių mušių lietuvių su lenkais nebuvę ir kad lietuviai gražumu prasitraukę lenkams. Bet vėliaus pasirodė, kad tikrai lietuviai mušasi su lenkais ir lenkai tik nenori prieš svietą pasirodyti su šiais mušiais. Dalykas taip buvo:

Lenkų atstovai buvo Kaune ir tarėsi su lietuviais. Lietuviai išsiuntė notą į Varšavą 27 rugpiučio, bet negavo jokio atsakymo. Tik štai 30 rugpiučio lenkų kariuomenė netikėtai užpuola ant lietuvių Augustave ir Suvalkuose. Nesitikėdami jokio užpuolimo tarybų laiku, lietuviai nebuvo prisirengę ir lenkai lengvai atmušė neskaitlingą lietuvių kariuomenę. Vienok iš abiejų pusių krito kiek kareivių sužeistų ir užmuštų.

Lietuviai pasijuto taip įžeisti lenkų viliugingumu, kad nenorėjo su jais ilgiau tartis ir liepė lenkų delegacijai kraustytis iš Kauno. Ir pasakė lenkams, kad Lietuva tuo paskelbs lenkams karę, jei lenkai išdrįs su savo kariuomene eiti per demarkacijos liniją, Curzon'o nustatytą. Lenkai buvo reikalavę nuo lietuvių vartoti Lietuvių teritoriją lenkų karės reikalams, bet kad Lietuva norėjo buti neutralė, tad lenkų reikaalvimo negalėjo išpildyti.

Surinkę savo kariuomenę, lietuviai lengvai atmušė lenkus, vėl užimdami Seinus. Prie užėmimo miesto lietuviai vartoja kanuoles ir kulkosvaidžius, taipgi turėję ir Anglijoje gautų tankų.

SUSITAIKYMAS GAL ARTINAS.

Lietuviai pasiuntė talkininkams naują demarkacijos liniją, kuri turėtų eiti per Margrabową, Augustavą ir Szczuczn'ą. Tuo tarpu lietuviai ir lenkai sutiko turėti kitą taikos susivažiavimą. Lietuviai norėjo, kad susivažiavimas, vietoje Kaune, butų Mariampolėje. Lenkai sutiko. Reikia tikėties, kad gražumu susitaikys, nes alijantai nenori lietuvių su lenkais karės ir dės pastangas, idant sutaikinti lietuvius su lenkais.

WRANGELIS NORI LENKŲ KARĖS.

Pietinės Maskolijos jen. Wrangel nori, kad lenkų karė su rusais ir toliau tęstųsi, nes tas jam prigelbsti. Jis da vis tikisi, kad lenkai ilgiau pakariavę gali sulaužyti bolševizmą. Suprantama,tada atžagareiviškas Wrangelis, kurio valdžia yra prancuzų pripažinta, pastotų Maskolijos valdonas.

Bet lenkai pradeda kitaip manyti apie bolševikų griuvimą ir bevelina taikinties su jais. Kad Ryga paskirta taikos konefrencijos vietai, reikia tikėties, kad Lenkija siųs ten savo delegaciją ir ištikrųjų stengsis padaryti taiką. Anglija Lenkiją prie to spiria, Prancuzija taipgi pataria Lenkijai taikinties — tad taikai, rodos, nėra kliučių.

NERIMAVIMAI ITALIJOJE.

Italiją griebė revoliucijos liepsnos — ten sukilimai darbininkų ir ukininkų. Didesnieji miestai yra revoliucijonierių rankose. Veik visas Italijos laivynas prisidėjo prie revoliucioniškųjų kareivių. Taip išrodo, kad visa šalis yra revoliucionierių rankose. Bet revoliucija eina tvarkoje ir taip išrodo, kad viskas vyksta pagal iš augšto gerai apgalvotą planą. Revoliucija kilo taip netikėtai, kad Italijos valdžia yra netikėtai užklupta ir vargu galės atsispirti prieš revoliucionierius.

Milanę, Turine, Balonne ir Genujoje jau įvesta sovietai. Revoliucija siekė jau Rymą ir kitus didesniuosius miestus.

Kad netikėtai užklupta Italijos valdžia išsyk nežinojo, kas daryti, tad revoliucija sustiprėjo ir įvyko beveik be kraujo praliejimo. Daugelyje miestų kareiviai ir policistai atsisako kliudyti darbininkus. Darbininkai neduoda dirbtuvėms sustoti ir prievarta priverčia inžinierius ir mašinistus prižiurėti, kad eitų darbas dirbtuvėse.

Genujoje revoliucijonieriai užėmė amunicijos krautuves ir pareiškė, kad jie apsiginkluos mieste ir neduos jo gražumu. Venecijoje taipgi revoliucijonieriai užėmė arsenalus.

Pažymiausias dalykas yra, kad revoliucijonieriai stengiasi palaikyti kopilniausią judėjimą gyvenime ir pramonėje. Geležinkeliai vaikščioja, visos dirbtuvės dirba. Vienok revoliucijonieriai sako, kad visas geležinkelių judėjimas sustos, jei valdžia sumanys siųsti kareivius prie revoliucjonierius.

Romoje metalinėse dirbtuvėse, kur darbininkai paėmė valdymą, gale sąvaitės dirbtuvių savininkai pasakė, kad darbininkams nėra jokių mokesčių. Vadai atsiliepė į darbininkus, kad jie pasiliktų dirbtuvėse ir neduotų valdžiai užgrobti jų.

Beveik visos dirbtuvės šiaurinėje Italijoje yra darbininkų rankose. Jie sako tą darą tam, kad nedaleisti uždaryti dirbtuves ir išaukti bedarbę.

Italijos dirbtuvėse ėjo ilgą laiką ginčai už algas, ir pernai darbininkams buvo paskirtos tokios mokestys, su kuriomis neaglima pragyventi. Kad kiti darbininkai uždirba vidutiniškai po 18 lyrų į dieną, metalinėse dirbtuvėse negali daugiau uždirbti per 12 lyrų. Darbdaviai sakė, kad jie neištėsą daugiau mokėti, ir kad valdžia nenorėjo į algų klausimą kišties, tai darbininkai patys paėmė dirbtuves ir saugoja jas ginkluotais piketais.

Lombardijoje yra užimta 300 didelių dirbtuvių, bet jokių sumišimų nėra. Darbo ministeris tikisi, kad jam da pasiseks sutaikyti darbininkus su darbdaviais.

PRANCUZAI SUSIRUPINĘ LENKAIS.

Kad tik, su prancuzų pagelba, lenkai atmušė bolševikus nuo Varšavos ir kad lenkų sulaužyti bolševikai turėjo greitai tolyn sprukti, lenkai vėl atgalo savo paprastą užgriobimų upą ir ketina vytis rusus tolyn. Net prancuzai, kurie pirmiau patyloms lenkams pritarė jų užgrobimuose, dabar susirupino lenkų per dideliu išsikarščiavimu prie užsipuolimų. Prancuzija numano tą, ko lenkai nepermato, kad ne lenkams pergalėti Maskoliją. Jei šįmet lenkams pasisektų kiek apkulti Maskoliją, tai ateinatį pavasarį per žiemą prisirengę rusai vis galutinai sumus lenkus. Ir kad lenkai neturi nė pinigų, nė amunicijos šios karės vedimui, tik visame pasitiki ant Prancuzijos, tai Prancuzijai juo įkiresnis lenkų neišmitingas kariškumas, už kurį prancuzams atsieitų savais pinigais užmokėti.

VILNIUS BUS SOSTINĖ

Berlyno telegrama praneša, kad lietuviai nutarė ilgiau nelaudami perkelti Lietuvos valdybines įstaigas iš Kauno į Vilnių — taigi tuojaus padaryti Vilnių dabartine Lietuvos sostapile. Kol-kas ta žinia iš kur nėra patvirtinta.

"ETNOGRAFIŠKOSIOS RYBOS."

Kas link to, kaip lenkai turėtų elgtis dabartinėje karėje su bolševikais, Anglija, Prancuzija ir Amerika skirtingos nuomonės. Anglija mano, kad lenkai tuo privalo susitaikinti su rusais ir antsyk užbaigti šią karę, nors ir išlygoms,kurioms rodytųsi dabar pasekmingai Lenkijai gana skaudžiomis. Kol derybos nepasibaigs, mušti rusus atgal tik iki etnografiškos lenkų rybos ir ten sustoti.

Prancuzų nuomonė yra skirtinga. Jie gundo lenkus nepriimti pažeminančių taikos išlygų, kurias jiems bolševikai pasiulė. Kol nebus galutinai susitaikinta, prancuzai pataria lenkams mušti bolševikus ir stumti juos laukan netik iki etnografiškųjų Lenkijos rybų, bet vyties juos ir tolyn į Maskoją ir apsistoti tik ant vadinamosios Hindenburgo linijos, t. y., toje vietoje, kur vokiečiai karėje su rusais buvo apsikasę.

Lenkai pasirodo da karingesni, irtęsi tolyn ant maskolių, užsipuolė ant lietuvių ir t. t., taip kad jų karingumas kvaršina net prancuzų galvą.

Amerika, notoje Italijos ambasadoriui, pareiškė, kad Maskolija turi likti nepaliečiama ir kad Lenkija privalo pasikatinti etnografiniais rub. Tolesniuose susirašinėjimuose su Lenkija kas link tos Italų notos Amerika pareiškė, kad ji ima vidurinę poziciją tarp Anglijos ir Prancuzijos, butent, kad ji pritaria lenkų veržimuisi į rusų teritoriją, kol nebus pasiekta atsakanti strateginė linija, bet tik su ta išlyga, kad lenkai išsižada visokių imperialistiškų sielų ir kad po sutarčia su rusais grąžįs jiems visas užimtasias grynai rusiškas šalis. Lenkai sutiko. Jie dabar gali veržtis į Maskoliją, nelaužydami alijantų paduotų padavadijimų.

LENKŲ "ETNOGRAFINĖ RYBA."

Lenkai viešai paskelbė savo supratimą apie etnografinius rubežius: kur žmonės išpažįsta katalikų kikėjimą, ten esą lenkai, o kur žmonių tikėjimas yra pravoslaviškas, ten esą rusai, Tokia linija esanti neklaidinga, da gi ji esanti reiški tuomi, kad ji yar drauge ir druta strategiška linija, nes toje linijoje skiriasi ir žmonių simpatijos — rusams ar lenkams.

O kaip gi su lietuviais? Lietuviai didžiumoje katalikai, ergo — lenkai. Juokinga išvada, vienok daugelis lenkų taip tiki. Čia kalatikų tikėjimas suteikia naują lietuviams nepatogumą.

TYRINĖJIMAS BOLŠEVIKŲ.

Komisija po komisijos važiuoja į Maskoliją "ant vietos bešališkai ištirti" tikrąją žmonių padėtį bolševikų valdžioje esančių. Sugrįžę komisijos išduoda raportus, bet svietas kaip nežinojo, taip ir toliau nežino tikros žmonių padėties bolševikų šalyje, nes sugrįžę komisijos išduoda priešingus nusprendimus: vienos giria bolševizmą, kitos peikia. Tad važiuoja tais pačiais tikslais naujos komisijos, ir vis tie patys rezultatai.

Gegužio mėnesyje Amerikos Socialistų partijos konvencija nutarė siųsti savo pasiuntinius į Maskoliją, kad ištirti ekonominį ir politinį stovį Sovietų Rusijos ir kaimyniškų valstijų ir kad išdoti raportą Suv. Valstijų Socialistams.

Pasiremdami tuo partijos nusprendimu prašo nuo Suv. Valstijų pasportų į Maskoliją sekanti Socialistų atstovai: Algernon Lee, James Oneal, Alexander Trachtenberg ir Joseph E. Cohen. Dar nežinia, ar Suv. Valstijų valdžia duos jiems pasportus, ar ne.

TAIKA RUSŲ SU LENKAIS

Rusijos ir Ukrainos valdžios pranešė lenkų valdžiai, kad jos apsiima perkelti taikos derybas iš Minsko į Rygą. Rusų delegacijai pirmininkaus Joffe, kuriam yra įteikiama galė padaryti laikiną mušių petraukimą arba galutiną susitaikymą su lenkais. Rusų delegacija tuojaus vyks į Rygą, kaip tik gaus užtikrinimą nepalėčiamybės ir susinešimų laisvės.

Reikia tikėties, kad greitu laiku lenkai su rusais jei ne galutinai susigeris, tai bent padarys laikiną mušių petrauką, nes alijantai nori greičiau pabaigti jiems įkirusią ir daug atsieinančią lenkų karę.

Pereitą nedėlią (5 rugs.) Anglijos Darbo Partija išrinko William Adamson ir A. A. Purcell kaipo savo delegatus į Rygą daboti rusų ir lenkų taikos konferencijos bėgį.

LENKAI ŠAUKIASI TAUTŲ LYGOS UŽTARIMO.

LONDONAS, 7 rugsėjo. Lenkijos valdžia kreipėsi su prašymu į Tautų Lygą, kad apsiimtų tarpininkauti lietuvių su lenkais ginčuose. Jei dalykai nepasigeriš, tai lenkai bus priversti apskelbti lietuviams karę — sako jų prašymas. Lenkai nusiskundžia, kad lietuviai užsipuolė be jokios iš lenkų pusės provokacijos. Tautų Lyga dabar svarsto tą lenkų prašymą.

PINIGŲ NUSMUKIMAS.

AMSTERDAM, 7 rugs. Holandija didei susirupinus, kad Amerikos doliario kaina vis kyla. Komisija Brangaus Pragyvenimo tyrinėjimo nurodo prekybos ministeriui tąjį faktą, kad dabar florino kaina, sulyginus su doliario, yra numušama 25% ir da daugiau sulyginus su Argentinos peso.

Jei Holandijos pinigai da ir toliau smuks, tai užrubežiniai javai ir gyvuliai bus neįperkami. Pakilimas Amerikos anglies autonomiškai pakels kainą Vokietijos anglies. Tos anglies Holandija yra kontraktavus pirkti 90,000 tonų kas mėnesis — tokiu budu pragyvenimas da labiau pakils. Netik florino, bet ir kitų Europos pinigų kainos krinta žemyn, tai padėjimas juo labiau pasisunkina. Taigi komisija rekomenduoja, kad finansiniai ekspertai be atidėliojimo pasistengtų išrišti šiuos kėblumus.

LIETUVIAI GAUNA ANGLIJOS AMUNICIJĄ

PARYŽIUS, 7 rugs. "Midi" apgailestauja, kad lietuviai šaudo į lenkus Anglijos amunicija. sako: "Apglija suteikia Lietuvai ir kitom Baltiko Valstijom daugybes karės medegos ir amunicijos, kad galėtų kovoti su bolševikais." Dabar, girdi lenkai šaudo prancuziška amunicija į rusus, rusų amunicija, šaudoma į lenkus, taipgi yra prancuziška. Ir nė vieni, sako, už tą amuniciją nieko neužmoka.

AMERIKOS SUVIENYTŲ VALSTIJŲ VALDŽIAI DĖLEI LENKŲ UŽPUOLIMO.

Rugsėjo 3 dieną Valstybės Departamentui tapo įteikta žemiaus paduodamoji notą, kuri buvo per Londoną išsiųsta ir gauta vakare Rugsėjo 2 dieną:

Jo Malonybei
Valstybės Sekretoriui
Bainbridge Colby,
Washingtone.

Gerbiamasai:

Šiuomi turiu garbės įteikti Tamistai apturėtą Rugsėjo 2 dieną, 1920 m., nuo Lietuvos Valdžios notą:

"Kuomet lenkai savo kontrofensyvoj prieš rusus pradėjo grumties į šiaurę, Lietuvos Valdžia, rugpiučio 27 dieną, pasiuntusi yra Vanšavon tam tikrą notą. Šioj notoj buvo siuloma sudaryti laikinoji demarkacijos linija tarp Lenkų ir Lietuvių kariuomenės, kad išvengus by kokio susikirtimo tarp šių kariuomenių. Bet tuo pačių laiku Kaunan buvo atvykusi Lenkų delegacija tuo tikslu, kad aptarus įvairius kariškus klausymus, ir kad nustačius pirmu pirmiausia demarkacijos liniją. Lietuvos Valdžia pasitikėjo gerais Lenkų Valdžios norais, ypač kuomet ši atkartotinai skelbė savo pareiškimą, jog Lenkija visados yra geidžiusi surasti draugišką išrišimą visų klausimų, kurie tik Lenkijos ir Lietuvos liečiasi. Girdi, jeigu ir butų net pertraukti betarpųs susinešimai, tai Lenkija pasiryžusi yra visus galimus ginčus užbaigti visokiais kitais budais, kurie yra vartojami tarp kulturinių tautų, bet nenorinti griebties ginklo. Tokia deklaracija buvo Lenkų pareikšta rugpiučio 23 dieną Rygos konferencijoje.

Tečiau Lenkai, nepaisydami šio pareiškimo ir neatsakydami ant musų notos iš rugpiučio 27 dienos ir net nelaukdami užbaigos pradėtų derybų Kaune, slaptai sukoncertavo palei Augustavą savo didesnę kariuomenę ir rugpiučio 30 dieną visai netikėtai užpuola ant Lietuvos nedidelio burio daug didesnėmis pajiegomis. Lietuviai, nesitikėję taip didžiai juos viršyjančių pajiegų, buvo priversti trauktis Kalvarijos link panešdami nuostolius užmuštaisiais ir sužeistaisiais.

Anksčiau privedamieji atsitikimai aiškiai parodo, kad Lenkų Valdžia, skelbdama savo draugišką ir taikų prie Lietuvos atsinešimą, yra pasiryžusi užimti Lietuvos teritoriją ginkluota pajiega. Tokiu tat budu išeina, jog Lietuvai nepasilieka nieko daugiau, kaip tik gintis visokiais budais, kad užstojus kelę naujam Lenkų įsiveržimui į jos teritoriją. Kraujo praliejimas galėtų buti sustabdytas, jeigu Lenkai tiktų laukti iki bus nustatyta laikinoji sutinkanti su Lietuvos Valdžia demarkacijos linija."

Suteikdams Jums savo valdžios notą, naudojausi proga išreikšti musų valdžios patenkinimą dėlei priimto Suvienytų Valstijų Valdžios nusistatymo, butent kad Lenkija neišeitų iš savo etnografinių rubežių, ir kad tuomi butų sulaikytas bereikalingas kraujo praliejimas ir drauge pasitikiu, jog Suvienytų Valstijų Valdžia išras galimu surasti priemonių, idant jos nusistatymas butų pravestas ir nebutų paniekintas dėlei by kokių pramanytų strategijos žvilgsniais reikalų.

Užtinkrindamas pagarbos ženklus, lieku ir t. t.,

J. Vileišis,
Lietuvos Atstovas Amerikoje.

A.L.T.S. Reikalai.

A. L. T. SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAI:

P. J. ŽIURIS, Pirmininkas,
General Pike's Hotel,
Phoenixville, Pa.

JONAS SEKYS, Vice-Pirmin.
101 Oak St., Lawrence, Mass.

A. B. STRIMAITIS, L. N. F. Pirm.,
307 W. 30th St.,
New York, N. Y.

M. J. DAMIJONAITIS, Sekret.,
327 E Street,
So. Boston, Mass.

K. JURGELIUNAS, Iždininkas,
377 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

F. J. ŽURIS, Iždo-globėjas,
4 Dracut St., Suite 2
Dorchester, Mass.

J. TUINILA, Iždo-glob.,
822 Washington St.,
Boston. Mass.

"SANDAROS" ADMINISTR IR SEKRETORIAUS ATSKAITA.

Už Rugpiučio mėn., 1920 m.

ĮPLAUKOS:

Už lietuviškas knygas	32.90
" laikraščio prenum.	77.53
" apgarsinimus	165.72
" spaudos darbus	23.52
Narių mokesčių	95.30
Rendos nuo 7-tos kp.	35.00
Sandaros Fondan	27.00
L. N. Fondan	50.00
Paskolinta nuo M. J. D.	300.00
Sykiu	806.97
Iš liepos mėn. bal.	165.05
Viso	$972.02

IŠLAIDOS:

Už lietuv. knygas	22.77
" rendą rugpiučio mėn	50.00
" šviesą ir pajiegą	9.62
". perkraustimą spaust.	121.70
Darbininkų algos	597.00
Spaudos darbų papiera	24.86
Laikraščio lėšos	31.70
Smulkios išlaidos	30.96
Sykiu	888.61

Įplaukų viso $972.02
Išlaidų visi $888.61
Palieka balanco 83.41

1919 rugp. mėnesį
buvo įplaukų $876.02
" " išlaidų $865.95

M. J. DAMIJONAITIS,
A. L. T. S. Admin. ir Sekr.

DEL MASSACHUSETTS SANDAROS APSKRIČIO REIKALŲ.

"Sandaros" num. 30-tam M. J. Damijonaitis Sandaros apskričių reikaluose užkliudė ir Massachusetts ar tikriaus pasakant Naujosios Anglijos Apskričio reikalus, butent jo nedarbštumą šiuose metuose. Man kaipo Nauj. Anglijos apskričio pirmininkui, turbut, ar neteks daugiausia "pipirų" ir išmetinėjimų už apskričio nedarbštumą.

Tiesa, šiuose metuose musų apskritys viešai mažai tepasirodė ir užbriežtuose nutarimuose iš paskutinio susivažiavimo vaisių nedavė. Bet buvo tam priežastys ir jos aiškios: visas darbas buvo nukreiptas į besikuriančios ir atgijančios Lietuvos Valstybės reikalus. Svarbiausia Lietuvos Laisvės Bonų pardavinėjimas. Bet mano matymu jei apskritys savo vardu del Sandaros Partijos ir nieko nedavė, bet davė jos kuopos. Kiekviena kuopa, kiek man žinoma, rengė prakalbas, net kitos po 3-4 kartus, k. a. Lowell, Lawrence, Boston. Visos kitos po vieną, dvi.

Kad Nauj. Anglijos Apskritys neparengė šią vasarą išvažiavimo ir gi buvo priežastys. Musų kuopų veikėjai, palikę musų Sandaros reikalus į šalį ir išsimėtę po kitas įstaigas dirbančias Lietuvos Valstybės naudai nedavė jiems atatinkamų laikų ir vietų surengti vieną, bendrą, didelį suvažiavimą. O tokio bendro didelio suvažiavimo Nauj. Anglijos Sandaros Partijos nariai dar nėra turėję. Ir kada musų kuopų nariai Sandaros Partijos reikalus padės į šalį ir kitoms įstaigoms duos pirmenybės, mes niekad bendro, didelio ir sekmingo suvažiavimo ir neturėsime. Tebuna mums šis metas pamoka.

Bet apskričio valdyba stengės padaryti suvažiavimą ir pas mane yra keletas kuopų laiškų, pas kurias kreipiaus del vietos suradimo ir visos trys (prie tiek buvau kreipęsis) beveik vienodai atsakė , kad jų "kuopa apie tą laiką nutarė rengti pikniką ir komitetas tam reikalui darbuojasi". Ir visi siulė apie Lawrencą. Bet apie Lawrencą negalima buvo surengti, nes nėra atatinkamų vietų, o kurios yra apymenkės ir užimtos vietos draugijų. Lawrence Sandaros kuopa rengė išvažiavimą rugpiučio 8 d., sekmadienyje. Visur išgarsino ir kreipės asmeniškai prie Sandaros kuopų atlankyti, bet apart lawrenciškių nieko nebuvo. Pirmeliaus, kada dar Sandaros štabas buvo vikresnis ir į Sandaros Partijos reikalus atkreipdavo domą, tai dar tas atlankydavo ir vietos sandariečius palinksmindavo, nors žinutėmis paguosdavo. Dabar redakcijai virtus kitokiai, kitaip ir reikalai eina.

Bet, jei butume jau vargais parengę Sandaros Nauj. Angl. apskr. išvažiavimą, tai kaszin ar nebut taip atsitikę, kaip atsitiko su T. M. D. Nauj. Angl. apskričio išvažiavimu Montello, Mass.?.. Tikiu, kad butume turėję tokias panašias pasekmes.

Rugsėjo pabaigoje turi įvykti musų apskričio kuopų atstovų suvažiavimas Montello, Mass. Rengkimės prie jo jau dabar. Pirm suvažiavimo visos kuopos turi sumokėti į apskričio centrą narių mokestis. Kiekviena kuopa turi pasirupinti išrinkti delegatus ir juos gerai paiformuoti apie savo kuopos veikimą, darbus ir parupinti sumaniais ir tikslingais įnešimais ir kad tie įnešimai paskui butų pildomi kaip pačios Apskričio valdybos, taip ir visų kuopų. Apskričio valdyba viena be kuopų pagelbos vėl negalės nieko padaryti musų partijos ir visuomenės reikaluose. Čia visi turi dirbti. Sandaros darbus kunijant musų gyveniman nenukentės ir kitos musų visuomenės įstaigos. Taigi, nors vasaros pramogas praleidę, dabar prie darbo.

J. Sekys,
N. A. Apskr. Pirmininkas.

Rezoliucija.

CHICAGOS LIETUVIŲ TARYBOS.

Išnešta Rugpjučio 20 dieną, 1920 m.

1. Kadangi, sulyg Lietuvos valdžios sutarties su Rusija 12tą dieną Liepos, 1920 metuose likosi Lietuva pripažinti kaipo savistovi Viešpatyja etnografiškose ribose drauge su Vilnium, Lietuvos sostine.

2. Kadangi, gautomis Lietuvos Valdžios žiniomis, Lietuvos sostinė Vilnius, sulyg sutarties turėjo buti atiduotas Lietuvos Valdžios žinion nuo 11 dienos Rugpjučio, o visa kita dalis Lietuvos, kurią bolševikai buvo apėmę, iki Rugsėjo 1mos dienos, 1920 m.

3. Kadangi, surengta manifestacija 15 dienoj Rugpjučio yra bendras darbas Chicagos Lietuvių Tarybos su Lietuvos Laisvės Bonų Pardavinėjimo Apskričių su tikslu, kad pasidžiaugti taip svarbiu atsitikimu Lietuvos Istorijoje,kaip atgavimas Vilniaus ir kitų Lietuvai priklausančių teritorijų ir tuom paskatinti Lietuvių visuomenę prie gausenio pirkimo Lietuvos Laisvės Bonų, ką skelbia sekantis telegramas iš Kauno Užrubežių Reikalų Ministerijos:

"Auditorium, Chicago, Vileišiui. We gradually taking over Vilnius institutions. By September first expect complete evacuation. Nearly all our territory thus nearly doubling it. Much hard work and conciderable resources needed for bringing order ir new territory devestated by Polish and recent Bolshevik occupation; but we are hoping. All working intensely with ardor and determination. Greet American Lithuanians and tell them with your assistance we are attaining and sure to maintain what is dearest to every Lithuanian's heart that Lithuanian flag mihgt proudly wave on Gedeminkalnis forever. **Purickis - Balutis.**"

4. Kadangi Amerikoje Lietuvos Atstovybė: gerbiami Advokatas Jonas Vileišis ir Majoras Povilas žadeikis, Dr. Jonas Šliupas, kun. A. Vilimas ir Teisėjas R. Crowe kalbėdami į tukstančius susirinkusių lietuvių didžiavosi Lietuvos Valdžios pasisekimais ir darbais ir ragino juos dar karščiau imties darbo - išpirkti visą Lietuvos paskolą, idant Lietuvos atgimimo valandoje suteikus jai kuodaugiausiai pagelbos.

5. Kadangi gauta žinia, jog Amerikon atvažiuoja buvęs Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona ir todel buvo prašyta, kad ir jis drauge su Lietuvos Misijos Nariais atkeliautų Chicagon, jeigu butų atvažiavęs New - Yorkan.

6. Kadangi dienraštyje "Draugas" Rugpjučio 19 d., 1920 m., No. 196 patilpo redakcijinis straipsnis, jog Lietuvos Misijos Nariai atkeliavo Chicagon ne paskolos reikalais, bet kad perimti nuo Lietuvių Laisvės Varpo Komiteto "L. L. Varpą" ir pasidžiaugti, kad Vilnius tapo bolševikų paimtas.

7. Kadangi "Drauge" tame pačiame straipsnyje melagingai primetama Chicagos Lietuvių Tarybai bolševizmas ir džiaugsmas užgriobimo Vilniaus per bolševikus, tuom kart kada ši Taryba dėjo ir deda didžiausias pastangas kovoje už Lietuvos pilną neprigulmybę ir sušelpimą Lietuvos piliečių nuo karės nukentėjusių.

8. Kadangi "Draugas" perstatęs taip melagingai ir begėdiškai teršiant tikslą susirinkimo Auditorium teatre 15 dieną Rugpjučio išvardijo ir gerbiamą Lietuvos Atstovą Joną Vileišį, girdi, kaip jis galėjo tokiose bolševikų iškilmėse dalyvauti.

9. Kadangi tie visi melagingi išvedžiojimai "Drauge" yra nieks kitas kaip aiški insinuacija prieš Lietuvos Atstovą, o per jį ir Lietuvos Valdžią, kad pakenkus Lietuvos reikalams Amerikoje ir matomai, kad tuomi pačiu pasitarnavus Lietuvos priešams.

Todel mes nariai Chicagos Lietuvių Tarybos specialiame susirinkime, laikytame 20 dieną Rugpjučio, 1920 metuose, Woodmano svetainėje apsvarstę tokį "Draugo" atsiliepimą (Draugas No. 196, "Vilnius ir Bolševikai") nutarėme grieščiausiai protestuoti prieš tokį "Draugo" redakcijos šmeižtą ir reikalaujame kad minėto "Draugo" Redakcija atšauktų kiekvieną sakinį melagingai šmeižiantį gerbiamą Lietuvos Atstovą Joną Vileišį, Misiją ir Chicagos Lietuvų Tarybą.

Išreiškiame Lietuvos Atstovybės Nariams ir Misijai **didžiausią užuojautą, pilną pasitikėjimą ir augščiausią padėką už jos nuveiktus darbus Amerikoje** labui Lietuvos Valstybės ir jos piliečių ir nuorašą šitos Rezoliucijos pasiųsti Lietuvos Valdžiai, Atstovybei Amerikoje ir Lietuvių laikraščiams.

Chicagos Lietuvių Taryba.

Ben. M. Butkus, Pirm.,
J. P. Evaldas, Rašt.

PROTESTAS.

DETROIT, MICH.

Detroito kolonija, kaip ir kitų didžiuma, Lietuvos bonų pardavinėjime nedasivarė nei iki pusės paskirtos kvotos. Kame-gi priežastis?

Pasiklausius kalbų galima surast įvairių įvairiausių priežasčių, bet visos tos priežastis susiveda į tą, kad čia tarpe Lietuvių dar labai mažas tautinis susipratimas, bei pažiųojimas valstybinių reikalų. Bet jeigu visi darbuotojai aiškintų žmonėms reikalingumą bei naudingumą Lietuvos paskolos, tai tam nesupratimui nebutų vietos. Gi dabar netik bolševikai, kurie yra griežtai nusistatę prieš paskolą ir Lietuvos neprigulmybės, bet dar eina prieš paskolą — nes nepasitiki Lietuvos valdžiai — įtekmingas darbuotojas Šv. Petro parapijos klebonas kun. Jonaitis. Nors žemiau pasirašiusiam komitetui labai nemalonu kalbėti apie kun. Jonaitį, kaipo Lietuvos paskolos ardytoją, bet šitai skelbiame visuomenės žiniai delto, kad Lietuvos Istorija užrašytų į savo lapus ir kurie rėmė, ir kurie trukdė Lietuvos kurimo darbui.

Sako, Netikra Lietuvos Valdžia.

9 d. Gegužio vietos L. L. P. Komiteto susirinkime nariai praneša, kad jie užrašinėdami bonus užėję pas tulą šeimyną, butent: Edvardą Painauską, 87 Witt St., kur jie patyrę, jogei šiuose namuose kun. J. Jonaitis kalbėjęs prieš Lietuvos bonų pirkimą. Anot Ed. Painausko, — kun. J. Jonaitis užreiškė, jogei dabartinė Lietuvos valdžia yra netikra valdžia — ji pati save išsirinkusi; kad taja valdžia negalima pasitikėti; kad tą valdžią lenkai ar rusai gali nuversti; kad pinigai už bonus gali prapulti. Ir kad kun. J. Jonaitis pataręs nesiskubinti su pirkimu bonų.

Išklausius šio pranešimo tapo nutarta pasiųsti laišką kun. J. Jonaitis jieškant išaiškinimo nesusipratimo ir sutarimo darbe — bonų pardavinėjime. Kun. Jonaitis atsakydamas į komiteto laišką užreiškė: — jei bobų kalbų klausote, tai ne mano kaltė, bet jusų pačių ir nematau reikalo iš to teisintis. Kitoj vietoj, kun. Jonaičio ranka rašytas, Šv. Petro parapijos parapijonų protestas, — "prieš užmėtinėjimus L. L. P. Komiteto prieš musų gerbiamą kleboną, kun. Jonaitis." Tame proteste reikalaujama nesikišti į jų reikalus šioje dalyje miesto. Mat jie nežino nė to, kad Lietuvos paskola nėra jų parapijos reikalas. Taipgi reikaalujama neteisingus užmėtinėjimus atšaukti. Po protesto pasirašo 8 parapijonai.

Iš pradžios L. L. P. Komitetas nelemtą reikalą, del šventos ramybės buvo atidėjęs į šalį. Bet pagaliaus sužinojus, jogei kun. Jonaitis griežtai reikalaująs atšaukimo, tai 22 d. Liepos L. L. P. Komiteto susirinkime tapo nutarta išrinkti specialė komisija del šiokio ar tokio užbaigimo viso šio reikalo.

Kun. J. Jonaitis Šmeižikas.

Bendras susirinkimas įvyko 27 d. Liepos J. Roko svetainėje, 1904 Jefferson Ave. L. L. P. specialės komisijos narys K. Šnuolis atidarydamas susirinkimą paaiškino, jogei šis susirinkimas yra šaukiamas dėlei Lietuvos reikalų, t. y. dėlei paskolos. Bet Kun. Jonaičio sukiršinti parapijonai tuojaus pradėjo kelt lermą. Tąsyk K. Šnuolis užbaigė savo kalbą, sakydamas, jogei Lietuvos paskolos nepasisekime Detroite yra kaltas ir kun. Jonaitis. Paskui pakvietė kun. Jonaitį ką jis turi pasakyti apie šį užmetimą.

Kun. Jonaitis vietoj pasakyti, kad užmetimas yra teisingas ar neteisingas, kad prirodyti, jogei jis niekur nėra kalbėjęs prieš pirkimą Lietuvos bonų, pirmiausiai pradėjo plusti L. L. P. komiteto narius išvadindamas aklais mulais, asilais, kvailiais ir t. p. riebiais žodžiais. Toliaus pradėjo keikti Lietuvių darbuotojus, kam jie iš lietuvių fondų leidžia pinigus visokiems pasivažinėjimams. Sako, visi, **tie, kurie renka Lietuvai aukas yra judošiai.** Kad už bonus surinktus pinigus taipgi čia išleidžia be naudos. Sako $5.00 už šio susirinkimo svetainę reikia užmokėti ir tai busią iš Lietuvos bonų (nors svetainė buvo gauta už dyką). Pagaliaus klausia: kas čia jumis įgaliojo bonus pardavinėti ir juos "baderiuoti". Atsakyta, kad Lietuvos Misija įgaliojo bonus pardavinėti. Vėl klausia paliudyjimų iš centro ir t. t. ir t. t. Galų-gale užreiškia, kad jus esate tik kun. Kemėšio įgalioti (mat kun. Kemėšis yra šios stoties pirmininkas, bet tuo laiku buvo išvažiavęs atstagoms ir apie šį susirinkimą nieko nežinojo) ir kaipo su tokiais nenoris jokio reikalo turėti. L. L. P. Komitetui nedavė daugiau kalbėti ir visa antroji pusė (apie 20 žmonių) bekeikdami komitetą išbėgo lauk.

Iš šio susirinkimo paaiškėjo štai kas: Kad kun. Jonaitis del užmetimo, jogei jis eina prieš Lietuvos paskolą, neišsiteisino; kad jis ignoruoja L. L. P. Komitetą, neprižadėdamas jo veikimo; kad jis diskredituoja Lietuvos paskolos akciją, sakydamas, jogei tie pinigai visokiems pašaliniams reikalams išleidžiami.

Kun. Jonaitis musų komitetui rašė ir sakė, kad jo darbai kalba už jį patį. Tat lai dabar visuomenė sprendžia, kaip už kun. Jurgį Jonaitį kalba jo darbai.

Vietos L. L. P. Specialė Komisija:

K. Šnuolis,
J. Tamošiunas,
J. Laukionis,
S. Stepulionis,
J. Balčiunas,
K. J. Gervilis.

T.M.D. Reikalai.

Buvęs T. M. D. Seimas paskyrė T. M. D. centro sekretorių pildyti ir T. M. D. redakcijos pareigas. Taigi T. M. D. kuopos, nariai, visi veikėjai ir T. M. D. bendradarbiai rašydami į organą žinutes apie T. M. D. kuopų darbuotę, apie T. M. D. reikalus ir šiaip visokius raštus - straipsnius liečiančius T. M. D. reikalus visad siųskite T. M. D. C. sekretoriui - redaktoriui šiuo adresu:

J. D. Sekys,
101 Oak St.,
Lawrence, Mass.

Tokių taisyklių prisilaikydami visad T. M. D. skyriui skiriami straipsniais ras vietą T. M. D. organe.

J. D. Sekys,
T. M. D. sekr. - redaktorius.

T. M. D. NARIŲ IR KUOPŲ ŽINIAI.

Kad T. M. D. reikalai, apskritai visas šios draugijos vairas ir darbai, eitų sekmingai ir naudingai, kaip patiems T. M. D. nariams, pačiai T. M. Draugijai ir svarbiausia tiems tikslams, kuriems T.M.D. įsteigta ir kuri jau nemaža musų tarpe paskleidė apšvietos ir kulturos dalykų, reikalinga butinai, kad T. M. D. kuopų valdybų nariai skaitytų organą "Sandarą" ir nariams užrašinėtų, ragintų skaityti ir tarp visų kitų lietuvių kuosmarkiausia platintų. Kada tik visi lietuviai seks organe T. M. D. darbus, tai tada tik galėsime iš T. M. D. turėti naudą.

"Sandara" metams $2.50. Prenumeratą galima siųsti į centrą sykiu su metinėms mokestimis.

Taigi visi T. M. D. nariai prie darbo ir pirmiausia, kad kuopos sekčių organą "Sandarą" ir T. M. D. reikalus.

J. D. Sekys,
T. M. D. Sekretorius.

Pakvietimas į Egzaminą.

Lietuvos Atstovybė: Na, dabar, visi Fondai Amerikoje stokite į eilę ir pasakykite, kur esate padėję surinktus nuo žmonių pinigus?

Pirmas stoja į eilę Liet. Neprigulmybės Fondas, nes mažai ką sugriešijęs savo darbuose, todel už visus kitus drąsesnis ir laukia "egzaminų".

Matant, kad egzaminai — tai ne šsopas, likusieji fondai nenori stoti į eilę. Vienas kitą ragina: "eik tu pirmiau, eik tu pirmiau, aš sarmatinuos!" Kadangi Šelpimo Fondas už kitus mažesnis ir silpnesnis (nors galinčiaus raudonu diržu susijuosęs) todel kiti Fondai atstumė jį į priešakį. O tas prakaituoja iš sarmatos — ir kotik neverkia, susigraudinęs, nieko neištaria.

Kad taip, tai trečias iš eilės stoja didysis (didesnis dar ir už Aleksandrą didįjį) — Tautos Fondas. Jis apsisiaupęs juodu sutonu, atsisprendęs ir murma sau po nosia kokią tai maldelę iš "lietuviškos biblijos": "rup.-šliup - laisv. - laisv. - be - diev. giaun - viera." Potam, sau ant ausies, vėl varo: "Aha!—tai noras sužinoti tų expensų, ką musų delegatai: Česnul, Mastowski, Bieliausky — keliaudami į Eurapą ir atgal, yra padarę! O ko gero, dar užsinorės sužinoti, kiek Gabrys yra gavęs, nekalbant jau apie Pakštą ar Bartuškevič. Tai nedoras ir neteisotas noras egzeminuoti tokį daiktą, kurį šventos rankos čiupinėja ir savo globoje turi. Tai ne demokratinga, tai prieš vierą! Juk tai katalikiškas reikalas, prie kurio tik katalikai turi teisę." Vėl Tautos Fondas aptyla ir misiija sau: "Po šimtą veinių tokia Lietuvos valdžia! Kam jos reik? Jeigu ten butų buvę musų užtarėjai lenkai, tai nieks šią dien musų nekviestų į egzaminus — tai Sodoma ir Gumora! Ar tai žertas? Tai baisus išnevožijimas musų šventos garbės." Pagalios "T. F." užmigo ir sapnuoja apie "nesidavimą egzeminuotis."

Maspetho Fondas pasišliejęs už klebonijos kertės ir kuždasau: "Juozapatai šventas! Kad nors mane nestatytų egzaminan."

Raudono Kryžiaus "rėmėjų" fondas apsisupęs irgi su juoda jupa, pasispiaudė sau į deinus, išsižergė, kad atlaikyti, ir klausia: "O kas tai"? "Ar tai šitokia bus lietuviška valdžia? Tai varžymas plačiausios (plalesnės ir už caro (raš.) musų valios! Kas tai matė? Iki šiol mes ką norėjom, tą darėme. Mes buvome advokatais gyvųjų ir numirusiųjų. Valdėme visus lietuvius sulyg savo noro. Iki šiol lietuviška liaudis turėjo privilegiją tik mums duoti, o kur mes paimtus daiktus (pinigus) dėjom, tai ne liaudės, bet musų reikalas. Iki šiol negyvuosius skirstėme į tris klesas: dangiškus, čystiškus ir pekliškus. Tai daryčavom delto, kad norintieji tapti dangiškais, butų duosnųs. Gyguosius iki šiol skirstėme į dvi klesas: tikinčius ir eretikus. Iki šiol mes buvome autoritetu nuo pat dangaus iki pragaro dugnui ir nieks neturėjo nei mažiausios teisės į tai kištis. O dabar? Dabar lietuviška valdžia tiek jau drąsi, kad nesiklausę dukovenstovos, daro nežmoniškas provas ir stato mums visokius reikalavimus. Kiba jau sudna

diena artinasi? Tik pamanykite, koks tai pažeminimas: iki šiol mes viską valdėme, o dabar mužikų vaikai tapo advokatais, daktarais, inžinieriais ir k., veda netašytus mužikus paskui save, o mums lieka tik davatkos. Tai dagyvenom! Argi tai gražu, kad buvus lietuvių — turtų, proto, kuno ir dušios valdonais, reiks pasilikti arba bažnyčios tarnais, kaip to reikalauja Kristaus mokslas, arba eiti už policmonus. O kas išto? visai no good: busi policmonu — prasta čina; pildysi tikrąjį Kristaus mokslą — atsižadėk jaunos gaspadinės, politikos ir mainyme Dievą ant doliario. Taigi ir taip negerai, i tak nie dobrze. — Na, iki kol, busime dar politikos mekleriais, nes jau per toli nubridom, bet ant egzaminų neikime".

Pašalinis.

LIETUVOS NAUJI MINISTERIAI.

Ministerių Pirmininkas D-ras Kazys Grinius gimė 1867 metais Mariampolio Apskrityje. 1887 Metais baigė jis lankęs Mariampolės Gimnaziją ir įstojo į Maskvos Universitetą į Medicinos Fakultetą. Apleido jį 1893 Metais ir apsigyveno Mariampolėje kaipo gydytojas. Prisidėjo prie visakių tautinių veikimų. Jis buvo "Aušros" platintojas,"Varpo" ir 'Ukininko" sandarbininkas, vėliau ir Redaktorius. Spaudą atgavus, dalyvavo jis laikraščių organizacijose, "Lietuvos Ukininko" ir "Lietuvos Žinių". Ištremtas iš Suvalkų gubernijos ėmėsi tudu laikraščiu redaguoti. Prie jų susiorganizavo visa eilė priedų "Žemė", Sveikata", "Mokykla," "Aušrinė", "Jaunimas" ir "Vilniaus Kalendorius", išėjo ir knygučių eilutė. Dalyvauja 'Lietuvių Mokslo Draugijoje", Mariampolės Šviesos Draugijoje" ir tt. Karui ištikus, išsikrausto D-ras K. Grinius į Šiaurės Kaukazą ir čionai didžiausią laiką praleido organizuodamas ir valdydamas "Žemiečių Sąjungos Ligoninę." Ligoninė gulėjo toj vietoj, kur iš žemės veržiasi sieringinios, karšto vandens versmės. Aprašymą tų vandenių ir ligonių išleido vienoj rusiškoj kalboj rašytoj knygutėj. 1918-1919 metus praleido jis Kislorodske valdydamas ligonines. Keturi bolševikų kareiviai plėšikai nužudė ten jo žmoną ir 16 metų senumo dukterį. 1919 metais, pabaigoje gryžo jis iš Kaukazo per Konstantinopolį, Marselį, Paryžių, Berliną į Lietuvą ir apsigyveno Mariampolėje. Valstiečių Sąjunga išrinko jį į Seimą.

Finansų Prekybos ir Pramonės Ministeris Ernestas Galvanauskas yra gimęs 1882 metais, Panevėžio Apskrityje. 1902 metais baigė jis Mintaujos realinę Mokyklą ir įstojo į Kalnų Inžinierių Institutą Petrograde. 1905 metais dalyvavo Galvanauskas Lietuvos Revoliucijoje. Jis vadovavo Valstiečių Sąjungoj. Vilniaus Seime susidarė tą Sąjunga ir plėtėsi už visų daugiausiai toj šalyje, kur Galvanauskas agitavo. Reakcijoje 1906 metais prasidėjus, tapo Galvanauskas suimtas ir į Panevėžio kalėjimą įmestas. Po trijų mėnesių buvo jis paleistas. Jį kaip kandidatą antrajai Dumai paskyrus, tapo Įsakymas paduotas, jį vėl suimti. Jo draugai Sruoga, Matula ir Žitkevičius tapo suimti ir ant 3-6 metų sunkiųjų darbų nubausti. Jam pasisekė į Suomiją išvažiuoti ir ant savo motinos pavardės gyventi. Ten buvo jis 1906-1908 metais ir be ypatiško darbo budamas, rašė jis visokių knygučių. Jį vėl persekinėti pradėjus išvažiavo į Belgiją ir baigė Kalno Inžinierio Mokslus. 1913 metais darbavosi kaip inžinierius Belgijoje. To paties meto pabaigoje pakvietė jį Serbų valdzia į Kalnų Departamentą, bet atvažiavęs į Belgradą įstojo į Prancuzų Bankų kompaniją, kuri skolino Serbijai pinigų. Ta Kompanija buvo gavusi leidimą geležinkelių statymui, girių kirtimui ir visai eilei kitų visokių darbų. Karas užtiko Galvanauską Belgrade, kur jis buvo paliktas tos Kompanijos atstovu karo laike. Austrams ir Bulgarams užėmus Serbiją, Galvanauskas turėjo trauktis su Serbų vaisku per Albaniją ir Montenegro. Tas pasitraukimas truko tris mėnesius ir buvo labai sunkus. Iš viso Serbų vaisko (apie 300,000) pasiliko gyvų tik apie 75,000, kiti visi mirė kardu, badu ir liga. Skuteryje apsirgo jis tifu ir tik Prancuzu ir Italų gydytojų (liekorių) rupesčiui pasisekė jį prie gyvasties išlaikyti. Raudonojo Kryžiaus garlaivis pargabeno jį 1916 metais, pradžioje į Prancuzą, kur jis kaip inžinierius pasidarbavo. Jis tapo Lietuvos valdzios paskirtas kaip Delegacijos narys Pakajaus Konferencijoje Paryžiuje. Jam 1919 metais iš Socialistų Konferencijos parvažiavus, gavo jis užduotį naują Kabinėtą sudaryti. Ministerio Pirmininko pareigas ėjo jis lig sušaukimo Steigiamojo Seimo.

("P. L. Balsas").

LIETUVOS ATSTOVYBĖS AMERIKOJE PRANEŠIMAS.

Dėlei Lėšų Suradimo Valstybiniai Akcijai Amerikoje.

(Pabaiga).

Tečiau parėmusi nuo Egzekutyvio Komiteto atstovavimo teisės, Lietuvos Atstovybė nenorėjo išsižadėti pačių Fondų paramos. Yra daug reikalų, kuriems lengviau leisti nuo pačių Amerikos lietuvių surinktos lėšos, negu vien tik valstybės lėšos. Klausimai dėlei Lietuvos pirpažinimo Suvienytose Valstijose, dėlei Lietuvos santikių su Amerika labiausiai privalo rupėti patiems Amerikos lietuviams, kuriems gali buti iš to ir nemažai naudos, ir todel rods šiems reikalams daugiausiai turėtų aukoti patįs Amerikos lietuviai. Be to čion susirado kita priežastis, dėlei kurios Lietuvos Atstovybė rodėsi teisėta iš Tautos Fondo laukti pagelbos. Kaip matyti iš Tautos Fondo apyskaitų, Tautos Fondas turėjęs iki Sausio 1 dienos, 1920 m. 414274.86 dol., o išlaidų 386,490.37 dol. Jeigu skaityti, kad iki Sausio 9 dienai išlaidos buvo maždaug lygios pajamoms, tat minėtoji suma ir galima butų paskaityti, kaipo pinigus, kurie galėjo buti apversti sulig senosios konstitucijos tik dviem tikslams, butent Lietuvos sušelpimui ir jos nepriklausomybės apgynimui.

Šiaip nusimanydama, Lietuvos Atstovybė po kelius kartus buvo atsikreipus prie Tautos Fondo, prašydama tai suteikti pagelbą pargabenimui Lietuvon kai-kurių piliečių, kurie patįs iš savęs negali to padaryti, tai praplatinimui tarp Amerikiečių tam tikros advokato Chandlerio knygelės, kurioj buvo tinkamai ginama Lietuvos nepriklausomybė Amerikos Senate, tai pagaliau apmokėjimui išlaidų už atspausdinimą knygelės "The Boundaries of Lithuania", nes patsai Tautos Fondas buvo pirmiaus nusistatęs panašų veikalėlį išleisti. Bent kun. Jonas Žilius prisimena, jog buvo toksai nutarimas. Tuomi vaduodamas kun. J. Žilius pradėjo rašyti tą knygelę ir išleisti, pasitikėdamas, jog už jos atspausdinimą bus užmokėta.

Nė vienam minėtam reikalui Tautos Fondas neišrado galimu duoti nė vieno skatiko, nors kitados dešimtimi tukstančių yra aukavęs tam tikro preso biuro palaikymui. Prie tokių aplinkybių nuo Tautos Fondo nebedrąsu buvo reikalauti by kokių pinigų spaudos reikalams, ar kokiai agitacijai, o Neprigulmybės Fonde tuo tarpu lėšų nebuvo.

Prie tokių aplinkybių Lietuvos Atstovybės akcija prie pagaminimo ar praplatinimo įvairių politikos turinio raštų Amerikos spaudoje, kaip visai teisingai yra pastebėjęs p. Uosis "Garse" turėjo sumažėti. Tokiai akcijai yra reikalingi pinigai, o jų nebuvo ir nėra, nes šiems reikalams valstybinių lėšų vartoti negalima. Toliau reikėtų gauti visa eilė užtarėjų tarp taip vadinamų politikierių, o tam reikalingi yra vėl pinigai.

Galima spėti, kad jeigu Lietuvos Atstovybės priešakyje butų pastatytas asmuo turįs artimiausius ryšius su Tautos Fondu, kursai pinigų daugiau tur, negu kiti Fondai, tai veikiausiai tokiai akcijai pinigų butų gauta, bet kitų fondų šalininkai tuomet galėtų įtarti, jog akcija yra varoma vien pakraipoj, kuri yra tinkama žmonėms šį fondą užlaikantiems. Juk keno kas duoną valgo, dažniausia tam ir tarnauja. Kas-gi daryti? Gal yra galima taip visi Fondai sujungti, idant kiekvienas aukotų kokią nors dalį savo lėšų? Bet panašį praktika jau yra buvusi ir pasirodė,jog kiekviena partijinė grupė norėtų turėti kuodaugiaus įtakos, o tuo tarpu dažnai vienai ar kitai grupei pritruksta lėšų, kad išparodžius savo įtakingumą.

Reikia drąsiai eiti pirmyn ir įvesti permainos, kurių patsai gyvenimas butinai reikalauja. Esamieji Fondai teveikia, teplėtojasi ir toliau. Nė viena politinė grupė neišsižadės ir negali išsižadėti savo įtakos Lietuvos politiniame ir visuomenės gyvenime. Bet lėšos Valstybės akcijai nuo vardo Amerikos lietuvių yra butinai reikalingos. Jos reikia surasti, kad pačių Amerikos lietuvių valstybinis darbas kiek pasiirti pirmyn. Pinigai reikalingi yra agitacijai ir presai ir šiaip musų reikalams paremti įvairiose šios plačios Amerikos įstaigose, idant Lietuvos vardas ir įtekmė butų didesnė, ir pagaliaus kad musų valstybės pripažinimas taptų faktu.

Prie valstybinio darbo noriai dėjosi ir dedasi Amerikos lietuviai. Tat aiškiai parodo darbas kad ir esamųjų apie 200 Lietuvos Laisvės Paskolos stočių, kurios varo sunkų valstybinį darbą, neretai be skirtumo partijinių krypsnių ir net be tautos skirtumo, nes prie paskolos stočių kai kur yra prisidėję ir žydai, o kai-kur dedasi prie jos ir sulenkėję lietuviai, buvę iki šiol lenkai. Iš viso išvada yra aiški. Reikia sutverti **Valstybinis Amerikos Lietuvių Fondas,** kurio lėšos butų vartojamos vien valstybinei akcijai nuo Amerikos lietuvių vardo, kaipo visuomenės organizacija, ji turėtų buti neprigulminga nuo kurių nors partijų ir drauge ant tiek tampri ir savistovė, kad jos negalėtų paglemžti esamoji ar busimoji Lietuvos Atstovybė Amerikoje. Toksai valstybinis fondas turėtų daug darbų, kurie tik vien jo paties galėtų buti atliekami, o kiti reikalai su žinia ir pilname kontakte su Lietuvos Atstovybe Amerikoje, koksai ten žmogus nė nebutų jos priešakyje.

Prie šio Valstybinio Fondo turėtų prisidėti visi Amerikoje gyvenantieji Lietuvos piliečiai. Dalis jo lėšų galėtų eiti Lietuvos Valstybės iždo sustiprinimui, o kita įvairiems Amerikos lietuvių valstybiniems reikalams.

Laikinai prie Lietuvos Atstovybės jau sudaryta yra laikinoji tams paruošti.

Komisija patiems šio fondo įstatžinoma, galutinai priims ir patvirtins įstatus šio Valstybinio Fondo atstovai.

J. Vileišis,
Lietuvos Atstovas Amerikoje.

Pasaka apie Joną Kvailį

Ir apie jo du brolius: Šimą Kareivį ir Tarasą Storulį, ir apie jų nebylę seserį Mortą; ir apie Seną Velnią ir jo tris Kaukus.

~ LEV TOLSTOI ~

(Tąsa).

karę. Jis sušaukė daug kariuomenės, prirengė šautuvų ir kanuolių, priėjo prie rubežiaus ir įėjo į Jono karalystę.

Tad žmonės eina pas Joną ir sako: "Karalius Tarasas ateina kariauti mus."

"Gerai," — sako Jonas: — "tegu jis ateina."

Perėjęs rybas, Karalius Tarasas siuntė žvalgus surasti, kur yra Jono armija. Jie žvalgėsi, žvalgėsi, bet ten nėra jokios armijos! Jie laukė ir laukė, ar kokia nepasirodys iš kur, bet jokios armijos nė ženklo nesirodė ir nebuvo su kuo kariauti. Tad Karalius Tarasas nusiuntė užimti kaimus. Kareiviai atėjo į sodžių, ir gyventojai, kaip vyrai, taip ir moters, susistebėję bėgo spogstosi į kareivius. Kareiviai pradėjo imti javus ir gyvulius, žmonės leido jiems imti, nesipriešino. Kareiviai nuėjo į kitą sodžių; atsikartojo vėl tas pat. Kareiviai ėjo vieną dieną, ėjo antrą dieną, ir vis tas pat atsikartojo. Žmonės leido jiems viską imti, niekas nesipriešino, ir da kvietė kareivius apsigyventi su jais.

"Vargšai žmonelės" — jie sakė: —"jei jums sunku gyventi jusų šalyje, tai kam jus neateinate ir neapsigynenate su mumis?"

Kareiviai maršavo tolyn ir tolyn: vis nėra armijos, tik žmonės gyvena, maitinasi ir kitus maitina ir nesipriešina, tik užkvietinėja kareivius apsilikti ir gyventi su jais. Kareiviams rodėsi nuobodus toks darbas, ir jie eina pas Karalių Tarasą ir sako: "Mes negalime čia kariauti, vesk mus kur kitur. Karė yra gerai, bet kas čia? Tai tik tarsi raikymas buizos! Mes čia daugiau nekariausime."

Karalius Tarasas supyko ir liepė savo kareiviams pereiti visą karalystę, ardyti kaimus, deginti javus ir arklius, išskersti galvijus. "Ir jei jus neklausysite mano paliepimo, aš įsakysiu jus pačius iššudyti."

Kareiviai nusigando ir darė, kaip karaliaus buvo liepta. Jie ėmė deginti namus ir javus, užmušinėjo gyvulius. Bet kvailiai vis nesipriešino ir tik verkė. Seniai verkė, senės verkė, ir jaunikaičiai verkė.

"Kam jus skriaudžiate mus?" — jie sakė: — "kam jus darkote gerus daiktus? Jei jie yra jums reikalingi, kam jus nepasiimate jų su savim?""

Antgalo kareiviai negalėjo ilgiau to pakęsti. Jie atsisakė toliau eiti, ir armija pakrio ir pabėgo.

XII.

Seniui Velniui atsiėjo apsileisti. Jis negalėjo įgalėti Jono su kareiviais. Tad jis pasiverčia į ponaitį ir apsigyvena Jono karalystėje. Jis manė galėsiąs įveikti jį su pinigais, kaip jis įveikė Tarasą Storulį.

"Aš noriu" — sako jis: — "padaryti tau gero, išmokinti tave proto ir išminties. Aš pastatysiu pas jus namus ir sudarysiu prekybą."

"Gerai" — sako Jonas: — "eikš ir gyvenk su mumis, jei nori".

Sekantį rytą gražusis ponaitis eina į turgavietę su didžiu aukso krepšiu ir su popieros lakštu ir sako: — Jus visi gyvenate tarsi kiaulės. Aš išmokįsiu jus, kaip gyventi atsakančiai. Pastatykite man namus pagal šį pleną. Jus dirbsite, aš jums pasakysiu kaip, ir aš jums užmokėsiu aukso pinigais." Ir jis parodė jiems auksą.

Kvailiai nusistebėjo. Pinigų pas juos nebuvo. Jie mainikaudavo daigtais ir atsilygindavo viens vienam darbu. Jie žiurėjo į aukso pinigus nusistebėję.

"Kaki gražųs daigteliai!" — jie gėrėjosi.

.. Ir jie ėmė mainikauti savo daigtus ir darbą su ponaičio pinigais. Ir senis Velnias gausiai dalino auką, kaip kad Taraso karalystėje buvo daręs, ir žmonės viską davė už jo auksą ir viską dirbo už jį.

Senis Velnias džiaugėsi ir manė viens sau: "Šį kartą viskas gerai. Dabar aš pražudysiu Kvailį, kaip esu pražudęs Tarasą, ir aš nupirksiu jį su kunu ir su siela."

Bet kaip tik kvailiai įgijo auksinių pinigų, jie atidavė juos savo moterims karoliams. Mergos įsipynė juos ir kasas, ir vaikai gatvėse ėmė žaisti su mažesniais pinigaičiais. Visi turėjo gana jų, ir jie daugiau neėmė jų. Bet gražiojo ponaičio namai da nebuvo nė įpusėta statyti, ir tiems metams da ne gana buvo prigaminta javų ir gyvulių. Tad jis paskelbė, jog noris, kad žmonės ateitų ir dirbtų jam, ir kad jis noris galvijų ir javų; už kiekvieną daigtelį ir už kožną darbą jis da gausiau užmokėsiąs.

Bet niekas nėjo dirbti ir nieko jam neatgabeno. Tik netkarčiais mažas vaikas ar mergaitė atbėgdavo išmainyti kiaušinį ant auksinio pinigo, bet niekas daugiau neateidavo, ir jis neturėjo ką valgyti. Budamas alkanas, gražusis ponas nuėjo į kaimą mėginti ką nors nusipirkti. Pabandė vienuose namuose ir siulė aukso pinigą už vištą, bet šeimininkė neėmė.

"Aš jau daugybę jų turiu" — ji sakė.

Našlės namuose jis stengėsi nusipirkti silkę ir siulė už ją aukso pinigą.

"Aš nenoriu jo, garbusis pone" — ji tarė: — "aš neturiu vaikų su juo žaisti, ir aš pati jau turiu tris pinigus dėlei žingeidumo."

Ukininko namuose jis stengėsi nusipirkti duonos, bet nė ukininkas neėmė jo pinigų.

"Man nereikia jų"— jis sakė: — "bet jei tu elgėtauji,Kristaus vardu, tai palauk, aš pasakysiu savo pačiai atriekti tau duonos žiaunę."

Čia Velnias nusispiovė ir išbėgo laukan. Girdėti Kristaus vardą, netik ką nors priimti Kristaus vardu, buvo jam skaudžiau, kaip smeigimas peiliu į pašonę.

Ir taip jis negavo duonos. Alei vienas turėjo aukso, ir kur senis Velnias nebeėjo, niekas jam nieko nedavė už pinigus, tik kiekvienas sakė: — "Arba atnešk ką kita, arba ateik padirbti, arba imk ką nori Kristaus vardu."

Bet senis Velnias nieko daugiau neturėjo, kaip tik pinigų; dirbti jis nenorėjo ir imti "Kristaus vardu" jis negalėjo. Tad senis Velnias labai supyko.

"Ko daugiau jus norite, kad aš duodu pinigus?" — jis sako: — "Jus galite visko nusipirkti už auksą ir galite prisisamdyti kokių tik norite darbininkų." Bet kvailiai neklausė jo.

"Ne, mes nenorime pinigų" — jie sakė: — "Mes neturime jokių išmokėjimų, mums nereikia mokėti jokios čyžės, tai ką mes su jais veiksime?"

Senis Velnias atsigulė nevakarieniavęs.

Viską pasakojo Jonui Kvailiui. Žmonės atėjo ir klausinėjo jo: — "Kas mums daryti? Atsirado gražus ponaitis, kurs norėtų valgyt ir gerti ir gražiai pasirėdyt, bet jis nemėgsta dirbti ir neelgėtauja Kristaus vardu, tik visiems už viską auksą siulinėja. Išpradžių žmonės davė jam visko, ko tik jis norėjo, kol jie neįgyjo gana auksinių pinigų, bet dabar jie neduoda jam nieko. Kas daryti su juo? Jis netrukus mirs nuo bado."

Jonas klausė.

"Gerai" —jis sako: — "mes turime maitinti jį. Tegu jis iš eilės gyvena kiekvienoje pikčioje, kaip skerdžius kad gyvena."

Nebuvo kas daryti. Senis Velnias turėjo eiti iš eilės per visus.

Iš eilės parėjo jau apsigyventi Jo no namuose. Senis Velnias atėjo pietų, ir nebylė merga rengė juos.

(Dar ne viskas).

The Lithuanian Weekly
"SANDARA"
"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
Editor
V. J. ŠLIAKYS.

Advertising rates on application.
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

Prisiunčiami Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir adresu, mašinėle arba rašalu parašyti ant vienos popieros lapo pusės. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso pagal savo nuožiurą. Netinkami spaudai smulkųs raštai—korespondencijos, eilės — autoriams išanksto nereikalaujant jų grąžinimo, neikinama ir autoirams negrąžinama.

Savaitinis Laikraštis
SANDARA
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00
Pavienis numeris ..... 5c.
Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:
SANDARA
327 E Street, Boston 27, Mass.

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

KARIŠKAS MOMENTAS.

Naujoji Lietuvos respubika pergyvena kritiškiausią valandą. Jos laisvė tarsi padėta ant svarstyklių, ir mažiausias atsitikimėlis gali tas svarstykles nukreipti vienan ar kitan šonan. Lietuvai grumoja didelis pavojus, karė. Kad Lietuva, karės parnovyta, reikalauja taikos atlikimui milžiniškų atsistatymo pastangų, ateina lenkai ir grumoja jai naują karę.

Karė su Lenkija tuomi pavojingesnė, kad lenkams laimėjus gali žuti Lietuvos nepriklausomybė — lenkai neišsižadėjo Lietuvos ir vis mano da ją paglemžti. Laimėję karę, be abejonės lenkai kėsintųsi užgrobti Lietuvą. Sumuštai Lietuvai butų sunkiau atsikratyti lenkų, nė kaip dabar.

Taigi dabar, einant mušiams lietuvių su lenkais, yra svarbiausias Lietuvos buvio momentas. Lietuvos niekas nepavergs, jei lietuviai patys nenorės išsižadėti savo liuosybės. Milijonų minios niekas nepanaikys, jei ta minia išvien laikosi, jei neišsižada savo sąmonės.

Kilus pavojui nuo Lenkijos, be abejonės užmario lietuviai, mes į šoną partijinius kivirčius ir su viena mintimi atrems priešą.

PAGELBĖKIME LIETUVAI.

Amerikos lietuviai rėmė Lietuvos reikalus, parodydami, kad jie neišsižadėję savo tėvynės. Bet tas rėmimas nebuvo tokis vienbalsis ir nuoširdus, ne toks, kokio buvo galima laukti. Tame rėmime buvo lyg koks atšalimas, neužsitikėjimas. Lietuva tikėjosi, kad Amerikos lietuviai bematant išpirks penkis milijonus Lietuvos Laisvės P. bonų, bet iki šiol da nė pusė neišpirkta. Ir vis giriamės lietuviai esą! Ir daugelis ketiname grįžti į Lietuvą! Kokia čia mus lietuvystė, kad savo šaliai nenorime **paskolinti** kelių centų! Lietuva neprašo aukos, reikalauja tik paskolos, už kurią užmoka gerą palukį — mes nė to nenorime atlikti. Lenkai, kurie paskelbė 50 milijonų paskolą, garsina,kad jau jų visa kvota Bostono apielinkėje išpirkta. Lietuviškos paskolos yra tik 5 milijonai, ir ji seniai varoma, o da toli neįpusėta pardavime. Ar ne gėda mums, lietuviams?

Taigi dabartinis Lietuvos pavojus tegul bus mums paraginimas, kad tuojaus išpirkti visą Lietuvos Laisvės Paskolą. Ištikro, tai baisus ir nedovanotinas mus apsileidimas, kad paskola neišpirkta. Ar gal mes nesuprantame, ką ji reiškia? Ištikro, vien tik nesupratimas gali mus išteisinti. Nes juk gi mes neišsižadame Lietuvos — tai kodel gi bonų neperkame? Kurie iki šiol nepagalvojome, dabar prasikrapštykime akis. Ar bus geriau, kad Lietuva pateks susibankrutijusiai Lenkijai, kuri mus apkraus neišmokamomis mokestinis? Kad atsikratysime nuo lenkų, reikės pinigų Lietuvos atstatymo darbui. Manome grįžti į Lietuvą — ką gi ten grįžšime į pustynę? Delto ne pasiskubinti išpirkti bonus, kurių pinigai skiriami sutvarkymui mus tėvynės? Biskį paraudę iš gėdos, kad taip apsileidome, nusipirkime da po vieną boną—ypač mes, sandariečiai.

LIETUVIŲ PROTESTAS.

Lietuvių Tautos Taryba Jersey City išnešė rezoliuciją, protestuojančią prieš įsiveržimą lenkų į Lietuvą ir prašo, kad Valstijos Sekretoriaus Bainbridge Colby neduotų gabenti į Lenkiją ginklų, kurie butų vartojami prieš lietuvius ir reikalauja, kad lenkų kariuomenė butų atšaukta iš Lietuvos.

Butų gerai, kad lietuviai visur keltų panašius protestus.

LIETUVIŲ SKRIAUDA.

Prancuzai, kaip visiems žinia, visais galais šelpė Lenkiją, su skriauda Lietuvai. Lietuvą gi stengėsi ignoruoti, stengdamasi net jos vardo neminėti. Bet Lietuvos veiksmas, ypač gi dabartinis lenkų užsipuolimas, priverčia juos kalbėti apie Lietuvą. Lenkai pasirodė brangiai atsieinąs ir nepasekmingas prancuzų įrankis prieš bolševikus, tad jie prancuzams pradeda atsigristi. Nors dar vis laikydama lenkų pusę, Prancuzija vis gi negali už dabartinį susirėmimą su lenkais kaltinti lietuvius.

Prancuzų užsienių ministerija pareiškė, kad lietuviai įsikišo be provokacijos, bet kad drauge ir lenkai pasielgę netaktingai.

Prancuzų laikraštis "Matin" nurodo, kad paskyrimas lenkams Seinų yra didelis Lietuvai smugys, nes Seinai, tai Lietuvos dvasinis centras.

Sako butų buvę išmintingai padaryta išsyk sulaikius lenkus, pirma nė kaip jie spėjo susiremti su lietuviais. Reikią kaip galint greičiau surasti budas sutaikymo lietuvių su lenkais, nes greitai to nepadarius lietuviai busią priversti ant visados palinkti prie bolševikų.

GINČŲ PRIEŽASTIS.

6 rugsėjo įvairių šalių ambasadoriai turėjo konferenciją Paryžiuje. Svarstė Lenkijos klausimą. Atrado, kad Danzigo klausimas, nors labai opus, reikia atidėti į šalį, ir imti svarstymui kitas, da opesnis klausimas — susirėmimas lietuvių su lenkais.

Svarstymuose prieita prie tos išvados, jog visi kivirčiai kilo iš to, jog alijantai paskyrė Lietuvai vienus rubežius, gi bolševikai kitus. Alijantų padėjimas yra nepatogus: jeigu jie nesulaikys lenkų veržimosi, tai kils karė tarp lenkų ir lietuvių; jeigu sulaikys lenkų veržimąsi,tai tuomi parodys, jog duoda bolševikams teisę daryti sutartis. Tuo gi tarpu alijantai norėtų parodyti, jog bolševikams nepripažįsta jokių teisių ir laiko juos tik už uzurpatorius.

Tokiu budu lenkų įsiveržimas į Lietuvą tik naujus kvaršinimus alijantams suteikė.

Laiškas iš Lietuvos.

A. Purvinskas, iš Worcester, Mass.,pasidavęs į Lietuvos kareivius, taip rašo Stasiui Purvinskui:

...Aš bunu šone Vilniaus, 20 verstų iki Vilniui, nuo tėviškės 19 mylių tolumo, o iki Jus da toliau.

Dabar parašysiu apie save ir apie Lietuvą. Kad buvom Kaune, kur stovėjo mūs pulkas, tai susitardavom keli kareiviai amerikonai, paeinam į kaimą, randam merginų ir pasakom, kad esame amerikonai, tai merginos nežino, kaip apie mus apstavoti. Gaspadoriai ir vyšnių duoda ir taip myli kareivius amerikonus, ir sueina daug kaimo merginų, tai šokam, dainuojame, net pamirštame, kad kareiviai esam.

A. PURVINSKAS,
Lietuvos kareivis: 4 Pėstininkų pulko, 1 batalijono, 3 kuopos.

Vieną nedėlią, kaip trečią valanka po pietų, gauname žinią, kad mes, kareiviai, turime važiuoti, nežinom kur. Tik liepė greitai rengties, davė po 120 patronų ir daug amunicijos paėmė. Tąsyk mus kuopa išėjus ant sargybos į Kauną, tik mes buvom likę vieni amerikonai. Atvažiavo mus kuopos automobilius, sulipom, atsisveikinom, kurie buvo likę, ir išvažiavom į Prienus, sustojom kaime ir laukiam lenkų.

O kaip bolševikai sumušė lenkų frontą, (ir bolševikai lenkų neima į nelaisvę, tik visus iškapoja) tai lenkai bėgo, kur tik gali užsislėpti — į tas girias, kur už Mariampolės, netoli Kauno ir apie Prienus lenkų subėgo apie 8 tukstančiai. Lietuvių kareiviai apsupo tas girias. Kad lenkai nedagavo iš niekur maisto, tai į ketvirtą dieną pradėjo lysti iš girių ir eiti į kaimus. Tada lietuviai pradėjo imti į nelaisvę.

Mes vieną dieną laukėm, nieko nesulaukėm. Kitą dieną po pietų gaunam žinią, kad yra lenkų miestelyje 20 verstų. Tai tris paėmėm padvadą, ir mus karinis raitas ir 12 raitų kareivių —tai mes į valandą laiko nuvažiavom 20 verstų į tą miestelį. Kad jau buvom arti, tai mus karinis atsiliko, paskui raiti jojo iš kito šono, mes trįs važiavom kaip tik arkiai įkabina.

Tuo tarpu lenkai buvo šautuvus sustatę ir nuėję kur valgyti jieškoti, ir du buvo likę prie šautuvų. Kada tiedu pamatė, kad mes atvažiuojame, tai jie griebėsi prie šautuvų. Mes turėjome gatavai šautuvus ir nieko nelaukė ėmėm šaudyti į juos ir abudu nušovėm.

Kada kiti lenkai išgirdo šuvius, pradėjo lėkti prie šautuvų, bes mes atstatėm durtuvus ir butumė pradėję šaudyti, bet lenkai rankas pakėlė. Į tą syk' atlėkė mus raiteliai — ir paėmėm jų 39 į nelaisvę, o du nušovėm. Lenkų buvo 41. Paskui varėm į Kauną. Tą sąvaitę visus išgaudėm ir parvarėm į Kauną 7 ar 8 tukstančius. Dar nuo lenkų nėra Lietuvai pavojaus. Lietuviai turi Seinus ir Suvalkų miestą. Vilnių turi bolševikai. Ir dabar nežinom, kaip bus. Bolševikai sako, jeigu lietuviai užtvirtįs, kad lenkus neleis užpulti ant bolševikų, tai jie atiduos Vilnių lietuviams, jeigu ne, tai nežinia kaip bus, ar nereikės tik muštis.

Bolševikai labai plėšia gyventojus. Jie maisto iš Valdžios negauna, tai kiek jie užima, viską atima: bulves nukasa, viską atima. Jie pripažino Vilnių, Gardiną, ir dabar eina sutartis. Jų štabas parvažiavo iš Kauno.

Vilniaus valdyboje žmonės labai prastai gyvena. Negalima gaut nieko pirkti: nė surio, nė sviesto. Grinčioje buna kiaulė ir karvė ir ten pat žmonės buna. Jie lenkiškai šneka.

Vilniaus valdybos žmonės sako, kad kaip mus kareiviai buvo, tai geriau buvo. Kiti lietuviškai moka, bet nenori šnekėti. Mus kareiviai nešneka lenkiškai, mes mokinam juos lietuviškai.

Aš ir kariuomenėje bunų, bet man rodos, kad aš liuosas. Jeigu bučiau ne kariuomenėje, tai visai bučiau laisvas. Amerikoj man bunant rodėsi, lyg esu nelaisvas, neramus, vis ant savęs turėjau bosą. Kariuomenėje bunu tai iš savo geros valios. Kariuomenėje taip yra, kaip visose šalyse: kareivis negali jokių agitacijų varyti, turi taip daryti, kaip vyresni sako. Bet Lietuvos kariuomenėje yra gerai tarnauti, karininkams pagarba reikia atiduoti, kaip visų šalių kareiviai, bet paskui taip šneki, kaip su prastu kareiviu. Lietuvoje nėra nė vieno karininko, kad neturėtų 4 klesų mokslo. Amerikoje yra tokių žmonių, kurie sako: kad mes nuvažiuosim į Lietuvos kariuomenę, tai komanduosime kareivius. Iki kariuomenėje gauni komanduoti, tai reikia mokslas išeiti.

....

Kaip jus pareisite, tai užtikrinu, kad nenorėsite kitur gyventi. Įsitaisysite vidutinį gyvenimą. Toki namai su 20 arba 30 margų ir gražios triobos tai labai brangu Lietuvoje, nes negalima darbininkų gauti apdirbti daug lauko. Dvarai pigųs, nes niekas neperka.

Duokite labų dienų visiems mano giminėms ir pažįstamiems, nes aš neturiu laiko visiems rašyti. Dabar bunam kaime Pilipiškių, netoli miestelio Vievio, Vilniaus rėdyboje. Neužilgo eisime į Vilnių. Nežinau, ar reiks muštis su bolševikais, ar gražiai nueisime, bet vis tiek eisime į Vilnių.

Su godone,

A. Purvinskas.

Lietuviai Vilniuje

New York "The Evening Post" turi Lietuvoje specialį korespondentą, Arthur Ruhl. kurs praneša daug akyvų žinių iš Lietuvos. Paskutinę jo korespondenciją čion ir talpiname.

KAUNAS, 30 rugpiučio. Rašėjas dasigavo Vilniun pirmuoju lietuvišku traukiniu, kada bolševikai kraustėsi iš miesto. Sovietų armija jau buvo išėjus, bet bolševikai dideliuose Amerikos darbo trokuose triukšmingai pyškėjo dideja gatve, kad lietuvių kareiviai, dėvėdami Amerikos uniformas, įėjo miestan, ir paskutinė rusų regykla buvo komisarų tarškantys tolyn automobilius su raudona vėliava plevėsuojančia ant radijatoriaus.

Trijų sąvaičių užėmimas buvo su daugybe areštavimų ir egzekucijų, kurių skaitlius siekia šimtus, bet tas skaitlines reikia imti atsargiai. Asmeniškai aš mačiau paleidžiant 40 kalinių, kurių keli, sako, buvę pasmerkti mirčiop. Buvo keli suareštuoti už tai, kad nepriėmė Sovietų rublių, jų nustatyta kaina. Tarp statytųjų prieš nepaprastą teismą buvo amerikietis Keistutis Šliupas, sunus seno už Lietuvos nepriklausomybę veikėjo, seniaus buvęs phizikos instruktorius Wisconsino Universitete. Jis yra vienas iš daugelio Am. lietuvių inteligentų sugrįžusių organizuoti naująją valstiją Črezvičaika, dručiai perkamantinėjo, jį paleido. Tarp imtinių, išvežtų į Maskoliją kaipo užstovai, yra griovas Antanas Tiškevičius, narys šeimynos su daugeliu šakių, turinčios milžiniškus žemės plotus šioje apielinkėje.

Paskutinėmis bolševikų buvimo sąvaitėmis Vilnius matė pastebėtiną propagandos kovą tarp bolševikų ir lietuvių, ir lietuviai taip karštai grumėsi, kad rizikavo savo gyvastis dalindami plakatas minioje, kuriai kalbėjo bolševikai. Da ir dabar sienos ir langai yra pilni abiejų pusių plakatų.

Kad bolševikų traukinys yrėsi iš Vilniaus, aš susitikau komisarą Stoklicki, pirmesnį sandarbininką New York'o "Novy Mir", dabar darbštų bolševikų propagandistą. Susirinkime, kuriame neva tai kalbėjo atstovai įvairių šalių darbininkų, Stoklickis buvo perstatytas, kaipo Amerikos proletarijato atstovas.

Dabar lietuviai yra ponai savo senobinės sostapilės. Ar bolševikai ir lenkai turi tarti kitą žodį, pamatysime.

LIETUVOS GARLAIVIŲ BENDROVĖ.

Vos didėjai Europos karei prasidėjus daugelis Lietlvių įspėdami pasiliuosavimą tėvynės iš po svetimo jungo, šnekėdavo: Karei pasibaigus pirksime laivą ir susėdę, dainas dainuodami, linksmųs keliausime aplankyti saviškius. Dar kiti svajojo nusisamdyti muzikantus...

Šiądien tos svajonės jau įyksta ir Lietuvos Garlaivių Bendrovė pardavinėja akcijas (akcijos parsiduoda po $33.00), manydama kuomi veikiausiai įsigyti laivyną, kurs važios keleivius ir važmą per Atlantį iš Lietuvos Amerikon, ir iš Amerikos Lietuvon.

Daugelis Lietuvių dabar įdomauja, kokius pelnus laivas galėtų metų bėgyje turėti? Paveizdan imsime garlaivį 10,000 tonų didelį,kainuojantį apie 400,-000 svarų sterlingų. Dabar Londone deria tokius laivus Lietuvos Garlaivių Bendrovės pirmininkas M. Yčas ir reikalų vedėjas Kapitonas L. Stulpinas. Viena kelione čion skaitysime garlaivio išėjimą iš Klaipėdos į New Yorką ir jo atgal sugrįžimą Klaipėdon.

Kelionės įeigos bus tokios:

Keleivių įmokėjimai (1500 po $150) visus priskaitant į trečiąję kliasą	$225,000
Važma, paštas ir t. t. ..	90,000
Už cigarus, alų ir šiaip gėrimus, mainymas pinigų ir t. t.	25.000
	$340,000
Laivui bent 7 tokias kelionės ten ir atgal padarant metams (kas yra minimum)	X7 2,380,00
Išlaidos: —	
Laivo operatoriams metams (darbininkų ir oficierių algos)	$120.000
4900 tonų anglių po $15,	73,500
Dažymas laivo, taisymai, ...	140,000
Keleivių ir darbininkų valgis	160.500
Aliejus, bevielė stotis ir t.t..	25,000
Teismuose painės	50,000
Nepermatyti dalykai ..	50,000
Dokų nusamdymas, ir šiaip darbininkai	25,000
10% rezervai ir vertės laivo nusmukimui, taipgi skolų Fondan atidedama..	300,000
Užlaikymui ofisų čion ir napus vandenyno	65,000
Laivo apsergėjimas ..	300,000
Spausdiniai, paskelbimai ir tt.	90,000
	$1,398,000
Gryno uždarbio tad laivas duoda metams	$981,000

Tai rodos, įdėjus 400,000 svarų sterlingų į laivą ir pelnant $981,000 arba 280,000 sv. st. rezultatas labai patenkinantis.

Valdyba L. G. Bendrovės susideda iš žinomų Lietuvoje veikėjų, o reikalų vedėju yra patyręs jurininkas kapitonas L. Stulpinas. Valdyba atsižymi apsukrumu ir valyvumu. Kogi daugiaus reikia?

Akcijos kaštuoja $33.00. Galima pirkties ar pas agentus Lietuvos Garlaivių Bendrovės arba pas **Dr. J. Šliupą**, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Kuomi greičiaus akcijos bus išpirktos, tuomi greičiaus plevėsuos ant jurių Lietuvos vėliava.

WATERBURIO STREIKO ATSKAITOS.

Didysis Waterbury'o streikas pralaimėtas pabaigoje liepos mėnesio. Pirmiausiai ėmė grįžti prie darbo italai, kurie negalėjo išmaityti didelių savo šeimynų, paskui mašinistai amerikonai, toliau lenkai, antgalo ir lietuviai. Apie 22 liepos streikuojančių pasiliko jau tik apie 3000 žmonių — lietuvių ir rusų. Kad Waterbury'je yra apie 35,000 ar 40,000 darbininkų, tad likus mažai streikuojančių saujalei jau nebeliko išlošimo vilties, ir N. E. W. Ass'n, lietuvių skyrius nutarė, kad su 25 d. liepos pasibaigia mokėjimas pašelpos ir aukų rinkimas.

Visa tai atsitiko, kad "Sandara" dėlei persikraustymo keblumų neišeidinėjo, tad laiku tų žinių negalėjome paduoti. Dabar patalpiname bent aukų atskaitas, kaip jos mums yra nuo pirmiaus atsiųstos.

BRISTOL, CONN.

Aukos Waterburio Streikieriams

Prisiųsta per Liet. Neprigulmingą Kliubą. Aukautojų vardai: F. Višniauskas 5.00, K. Mickevičius 4.00, J. Saliokas 2.00, J. Juškevičius 2.00, J. Zigmanta 2.00, Ad. Budrikas 2.00, V. Petruševičius 2.00, A. Lukošius 1.-50, L. Bakunas 2.00.

Po doliarį: M. Saliokienė, P. Kirtiklis, A. Reklaitis, G. Skinzara, V. Kazakėnas, J. Brazinskas, J. šilnanskis, V. Dauginikas, C. P. Tuetar, S. Zigmontas, A. Saukaitis, M. Stačkunas, M. Matukaitis, J. Makaveckas, R. Grazinas, V. Jokšienė, J. Bakunas, A. Radauskas, B. Vilecka, V. Zvingila, V. Tiškevičius, J. Jankauskas, P. Vaičiunas, G. Vaičiunas, A. Karnila, T. Dapkus, M. Dapkuvienė, J. Juodžius, R. Jakanonis. Viso su smulkioms $55.25. Varde streikierių tariame širdingą ačiu.

Streikierių Presos Komisija.

TORRINGTON, CONN.

Surinktos šventos Marijos draugijos. Talpinam tiktai tų vardus, kurie aukojo nemažiau kaip po doliarį. Po $1.00: K. Bakunas, M. Butkauskienė, G. Grinkevičius, E. Baltuškonienė, J. Zičiuvienė, M. Smulkštienė, T. Smulkštys, A. Zujus, U. Ališauskienė, J. Baranauskas, K. Keimežis, P. Mitrulauskas, T. Adams, O. Zaveckienė, Z. Jarešienė, A. Civinskienė, O.Mikonienė, G. Gingo, A. Vokietaitis, A. Kazlauskas, J. Stanaitis, J. Kraučelis 5.00, B. Kraučelis 5.-

00, J. Stanaitis 2.00. Viso su smulkionis $123.55.

MERIDEN, CONN.

Šias aukos surinko drg. A. Chaponis ir K. Dunauskas. Taipgi pelnas nuo pikniko D. L. K. Gedimino draugijos $90.55. Aukojo: S. Jurkus 5.00, S. Tamkus 2.00, D. Sharis 5.00, P. Varanelis 1.50. Po doliarį: K. Buzila, K. Varanelis, Z. Varanelis, J. Kubilius, A. Miliauskas, M. Bartulis, P. Burkauskas, J. Bilskis, J. Klišis, T. Zvalanius, M. Shatas, A. Petrauskiutė, P. B. Shurpit, A. Rinkevičienė, M. Lukmonas, J. Kupkauskas, J. Kviselis, S. Valička, J. Vanat, A. Skurtovič, J. Laurinaitis, A. Pinkevičius, A. Norkus, K. Pinkevičius, E. Brazis, M. Bucka, S. Pulgurski, S. Reiniski, M. Kemeisha. Viso su smulkiomis $159.20. Tariam širdingą ačiu.

Streikierių Spaudos Komisija.

NEW HAVEN, CONN.

Aukos Waterburio Streikui Surinktos L. D. K. D. Piknike.

A. Stankevičia, J. Tuksas, J. Didžiunas, Adom. P., P. Sholis, Ch. Janušević, A. Gengis, F. Aimutis, J. Rudman, J. Shukaitis, J. Stakonis, J. Rudman, B. Vaitkevičienė ir A. Zulauskas — aukavo po 1.00 dol.. Viso $14.00. Smulkių aukų surinkta $9.70. Viso $23.70.

Aukos priimta per Bučionį, iš Waterburio.

Švvento Jurgio Gvardijos (draugija iš savo kasos aukavo $10.00. Susirinkę tos draugijos draugai aukavo (sekančiai): Mačulis, Stasys Kidula, Motiejus Bagužis, Benadiktas Bakutis, Bronius Bivainis ir Pranas Gudiškis aukavo po 1.00. Viso $16.-00. Smulkių aukų surinkta 2.-95. Viso $18.95. Aukautojiems širdingai ačiu.

Streikierių Presos Komisija.

BRIGHTON, MASS.

9 Liepos, 1920 m., Šv. Vincento vyrų ir moterų draugystė savo pusmetiniame susirinkime gavo atsišaukimą nuo streikuojančių darbininkų, Waterbury, Conn. Tapo priimtas. Iš kasos draugystė aukojo $15.00, Sukolektuota nuo draugų $11.00, pesusirinkimą L. D. S. 22 kp. $10.-25, per susirinkimą L. D. L. D. 166 —12.25, streikierių fondo Brightono $40.00. Viso 88.50. Lieka prisiųsta.

B. Ajauskas.

Cambridge, Mass Šv. Juozapo draugija	$31.00
Ansonia, Conn. A. L. P. Kliubas	106.00
Hartford, Conn. L. Sunų ir Duk. draugija	75.00
Melrose Park, Ill., Liet. Sunų ir Duk. dr-ja	15.00
Pittsburgh, Pa., L. K. S. 117 kp.	10.00
Arnold, Pa., A.P.S.A. 9 kp.	25.0
Philadelphia, Pa., L. D. L. D. 10 kp.	25.00
Waterbury, Conn., N. Bokienė	5.00
Bridgeport, Conn., A. Revaliutė ir kitos	7.00
Naugatuck, Conn., Surinkta per G. Kasiulį ir kitus	18.50
Waterbury, Conn., už laimėjimus	15.00
New Haven, Conn., Liet. Nepr. Kliubas	20.50
Hartford, Conn., L. A. P. Neprgul. Kliubas	25.00
New Jersey City, Palangos Juzės draugija	25.00
Hartford, Conn., per M. Janušević prisiųsta	37.50
Hartford, Conn., surinkta per L. M. P. S. 18 kp.	26.50
Meriden, Conn., per A. Chaponį prisiųsta	159.20
Detroit, Mich., A. L. T. S. 29 kp.	10.00
New Haven, Conn. L. D. L. D. 32 kp.	23.70

(Seka ant 8 pusl.).

BALSAS IŠ TOLIMŲ RYTŲ.

Karui prasidėjus, lietuviai tapo išblaškyti po visas pasaulio šalis. Taipogi ir čia, Manzurijoje yra išsilgę vargstantį lietuviai tremtiniai, kurie neturi jokios vilties greitu laiku sugrįzti tevynen. Karas sunaikino Lietuvos zmones ir turtą. Taippat ir čia naminis karas musų tautiecius terioja. O lietuviai visgi nesedejo sudėję rankas, daromasi, kad apsigynus nuo rusų reakcionierių iki siandienai, gelbėdamiesi kaip sumanydami.

Harbine gyvuoja Draugija "Aušra" ir Komitetas. Pradėjome išdavinėti lietuviškus paliudyjimus, ir su jais galima važiuoti ir už rubežiaus. Britanijos ir Prancijos konsulai vizuoja tuos paliudyjimus. Pajutę žydai pradėjo versties kaip iš ežero. Komiteto pirmininkas ir sekretorius nebežiurėdami kitų komiteto narių ir visų lietuvių, pradėjo varyti darbą išvien su zydais ir išdavinėti žydams paliudyjimus. Nustatė jie kainą po 10 jenų už paliudyjimą. Daugumas lietuvių suprato, kame dalykas, ėmė ir užprotestavo. 6 birželio sušaukė visuotiną susirinkimą tuo tikslu, susirinko ir žydų nemažai. Jie norėjo vesti susirinkimą rusų kalboje, bet visi lietuviai užgynė rusų kalbą. Žydai beveik visi nemokėjo lietuviškai kalbėti. Iš susirinkusių labiausia ginčijo komitetas išvien su žydais, kad galima kalbėti, kad kas moka. Ant to lietuviai visi vienu balsu nesutiko, tai visi žydai supykę išėjo iš susirinkimo su didele neapykanta.

Žydams išėjus, pirmininkas ir sekretorius atsisakė toliaus darbuotis. Tą pačią dieną tapo išrinkti nauji vieton atsisakiusių.

Vėliaus, praėjus trumpam laikui, žydai saukė ant 20-VI-'20 visuotiną lietuvių susirinkimą. Pastatė dienotvarkį: 1) išrinkti lietuvių tautos komitetą, 2) registracija piliečių lietuvių ir išdavimas paliudyjimų, 3) susinešimas su Lietuvos valdžią. Bet žydeliai ir čia nieko nepešė: musų Draugijos "Aušra" valdyba ir komitetas nesnaudė, darbavosi, kad nepasiduoti žydams. Nors buvo nesmagu, bet drąsos užteko, kad jie kai-kurie visai nebuvę Lietuvoje ir nemoka lietuviškai kalbėti, parsistato save lietuviais. Namalonus apsireiškima tarp musų lietuvių, jog pamiršta savuosius ir parsiduoti svetimiems.

Ten Buvęs.

Harbin, 11-VII-'20.

SUSIRINKIMAS.

Pranešama 36-tos kuopos nariams, A. L. T. Sandaros, Pittsburgh, Pa., kad kuopos mėnesinis susirinkimas bus antrą nedėldienį rugs. 12, 7:30 val. vakare, L. M. D. Svetainėje, 142 Orr St.

Gerbiami 36-tos kuopos sandariečiai! Praietą mėnesį susirinkimas neįvyko iš priežasties neatėjimo laikraščio "Sandaros". Taigi yra daug reikalų, yra iš Centro svarbių pranešimų ir nominacijos bus Centro Valdybos. Taigi malonėkite visi susirinkti ir naujų atsivesti prisirašyti, ypač tie, kurie buvo už porą mėnesių užsimokėję.

Fin. sekr. **Juozas Virbickas.**

SUSIRINKIMAS.

A. L. T. S. 55 kp., Wilkes Barre, Pa., bus susirinkimas 15-tą dieną rugsėjo, 1920, 8-tą valandą vakare, 326 Hazle St., pas J. Vaišnį. Malonėkite visi nariai atsilankyti, nes turime daug svarbių dalykų: bus nominacija į Centro Valdybos virvininšus ir kiti dalykai.

Sekr. **J. Mickevičius.**

SUSIRINKIMAS.

A. L. T. S. 12 kuopos, Lawrence, Mass. mėnesinis susirinkimas įvyks 12 d. rugsėjo, 10 val. iš ryto, Sekio ir Urbšos Bankos raštinėje, 101 Oak St.

Malonėkite visi nariai sueiti, nes yra svarbių reikalų, ypač nominacijos Centro Partijos narių ir kitoki dalykai.

Kviečia **Sekretorius.**

PRANEŠIMAS.

Aš, K. Norkus, buvęs "Sandaros" redaktorius, šiuomi, apleisdamas šį kraštą ir norėdamas atitaisyti klaidingą įspudį kokį galėjo išnešti skaitytojai Ansonia, Conn. ir kitur, kur "Sandara" yra skaitoma, pranešu, kad žinia spausdinta "Sandaroje" geg. 22, 1919, buvo atspausdinta pasiremiant pranešimu korespondento A. Gudžiuno, iš Ansonia, Conn.

Aišku, kad aš ypatiškai prieš kun. Vincą Bukavecką jokios pagėžos neturėjau tą žinę dėdamas, ir visai nemaniau užmesti jam kokias suktybes ar kitus prasižengimus,ir nebuvo mano noru apjuodinti karakterių arba teisingumą minėto Bukavecko. Laike kada ta korespondencija tilpo aš nežinojau, kad kokios nors bylos but buvusios iškeltos prieš pil. Gudžiuną Connecticut valstijoje.

Suprantamas dalykas, kad mano geismu yra palaikyti įstatymus Suvienytų Valstijų. Jei visuomenės akyse ta korespondencija pažemino kun. Vincą Bukavecką, man gaila, kad taip pasidarė ir mano geismas yra, kad ši žinia but kuonoplačiausiai paskelbta, kad neteisinga impresija iš tos korespondencijos išnešta linkui minėto Bukavecko but pataisyta. Dabar kada aš dasižinojau, kad ta korespondencija buvo neteisingai "Sandaros" skaitytojų ir kitų suprasta, aš nuo savęs prašau, kad nė pirmiau, nė ateity nėra mano noru mano redaguojamam laikrašty viešai užgauti arba įžeisti teisingumą, gerumą, kreditą arba karakterių minėto kunigo.

K. NORKUS.

MUZIKOS MYLĖTOJAMS.

Nauji ir gražus muzikos veikalai, gaidos su žodžiais del piano ką tik išėjo iš spaudos:

1. "Gana Broliai", duetas ..... 50c.
2. "Kas man darbo", duetas .... 50c.
3. "O Lietuva numylėta", duetas 50c.
4. "Sudiev Gimtine", solo ..... 50c.
5. "Laiškas pas Tėvelį", solo .... 50c.

Užsakant šiuos veikalus, kartu reikia siųsti ir pinigus par Money Orderį arba registruotam laiške (stempų nesiųskitė). Išleidėjo vardu:

J. A. ŽEMAITIS,
315 So. West St., Shenandoah, Pa.

NAUJAUSI RAŠTAI.

"Svetimoje Padangėj Pasaulio Verpetuose".

Naujiausias ir dailiausias literaturos veikalas, susidedantis iš 200 pusl. ir 200 skirtingų eilių.

Knygos formatas 7 X 10 colių, šešiuose skyriuose; geriausia popiera, papuošta su daugeliu gražių paveikslų.

Kiekvienos eilės šito veikalo atskleidžia jaunimui daug tinkamų ir įvairių dalykų. Šioje knygoje yra pajudinama viskas iš liaudies gyvenimo; čia nebus aplenktas nei vargšas, nei turtuolis, nei godus, nei širdingas, nei senas, nei jaunas ir tt. Todel šis veikalas yra butinai reikalingas įsigyti kiekvienam.

Veikalas jau greit bus atspausdintas. Siųskite užsakymus ir $2.00, o netrukus gausite puikiausią knygą, kurios svetimoje padangėje dar nematėte.

Reikalaujant ir siunčiant užsakymus kreipkitės prie autoriaus:

A. J. JOKUBAITIS,
327 E Street Boston 27, Mass.

PAJIEŠKAU, savo brolio Vincento Subačio, kuris gyveno apie 10 metų Bostone, dabar jau bus 3 metai kaip nežinau kur yra. Kas apie jį žinote, meldžiu pranešti arba pats teiksis atsišaukti. Turiu svarbų reikalą. Atsišaukite šiuomi adresu:

GABRIELIUS SABAITIS,
P. O. Box 227, Silver Creek, Pa.

100,000 Sveikatos Knygų PATEIKIAMA DOVANAI.

JEIGU NORI ŽINOTI: kaip geroj sveikatoje plaukus užlaikyti — pleiskanas išnaikyti, slinkimą ir pražilimą sustabdyti; kojų ir kitų kuno dalių prakaitavimą prąšalinti; visokį niežėjimą panaikinti; negerą iš burnos kvapą prašalinti, t. y., dantis sveikai užlaikyti; turėt gražų ir sveiką veidą; akis sveikai užlaikyti; ir žinoti apie visokias ligas ir jų prašalinimą, — tai reikalauk, prisiųsdamas dvicentį pašto ženklą, SVEIKATOS KNYGOS, Adresuok:

S V E I K A T A,
2023 Saint Paul Ave., Chicago, Ill.

AUKSINO KURSAS JAU NUPUOLE

Lietuvos Atstatymo Bendrovė pasiunčia daugiausia auksinų už doliarį.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė pristato greičiausiai pinigus į Lietuvą, nes Lietuvos Atstatymo Bendorvė jau turi leidimą Lietuvos valdžios pinigus persiuntinėti.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė tiek išmoka ausinų, kiek siuntėjas nuperka ir neatskaito Lietuvoje už siutimo kaštus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė garantuoja visiems už siųstus per ją į Lietuvą pinigus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės.

ŠIANDIEN KURSAS YRA ŽEMIAUSIAS

Tuojaus visi kreipkitės persiutime pinigų, o vieną kartą gavę patarnavimą — visuomet jo jieškosite pas mus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė pagelbsti išgauti pasportus ir parupina laivakortes; atkeliavusius į New Yorką keleivius kuogeriausiai priima ir palydi į laivą.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė pagebsti pasipirkti įvairių šalių pinigų.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė siunčia pinigus į visas svieto dalis.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė padirba visokius rajentalius raštus ir suteikia patarimus visokiuose reikaluose; padaro "dovernastis" ir kitus dokumentus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės nuosavas namas ir ofisas:

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORP.,

294 Eighth Ave., cor. 25th St.
NEW YORK, N. Y.

AKCINĖ "VARPO" BENDROVĖ LIETUVOJ REIKALAUJA SPAUSTUVĖS.

Lietuvoje veikia Akcinė "VARPO" Bendrovė. Ji leidžia triz laikraščius, butent: "VARPĄ", "DARBĄ" ir "LIETUVOS UKININKĄ". Dabar ji pradėjo leisti knygas, kurių labai reikia Lietuvoje: vienos laidos knygos išeina po 20.-000 ir po 25.000 egzempliorių. **"VARPO Bendrovei butinai reikalinga yra moderniškai įtaisyta spaustuvė. "VARPO" B-vė įgaliojo V. K. Račkauską įgyti Amerikoje spaustuvę ir tam tikslui įgaliojo jį parduoti amerikiečiams 2.000 "VARPO" Bendrovės akcijų. Kaina kiekvienos akcijos yra $20.00.**

Prie "VARPO' Bendrovės priklauso ir pinigus įmokėjo (nuo 5 ir iki 20 akcijų) šie asmens: dabartinis Lietuvos Premjeras Dr. K. GRINIUS, buv. Lietuvos Premjeras ADVOK. MYK. SLEŽEVIČIUS, Steigiamojo Seimo Vice - Pirmininkas DR. J. STAUGAITIS; Lietuvos Valstybės Atstovas Amerikoje ADVOK. JONAS VILEIŠIS; buv. Finansų Ministeris PROF. ŠIMKU; žinoma Lietuvos darbuotoja M. BORTKEVIČIENĖ; Steig. Seimo Nariai: A.RIMKA ir J. MAKAUSKIS; V. K. RAČKAUSKAS; A. IVAŠKEVIČIUS; K. JURGELIUNAS ir kiti.

Knygų leidimas Lietuvoje dabar yra pelningas darbas. Kas įdės tan reikalan pinigų — nesigailės. Prie "VARPO" prisidėti privalo pavieniai asmens, draugystės, kurioms rupi Lietuvos kulturinis kilimas. Tėv. Myl. Draugystės ir Susivienyjimo kuopos ir t. p.

AKCIJOS KAINA TIKTAI DVIDEŠIMTS DOLIARIŲ CERTIFIKATAI TUOJAU IŠDUODAMI, SU PARAŠAIS MYK. SLEŽEVIČIAUS, Dr. J. STAUGAIČIO ir J. MAKAUSKO.

Informacijų klausdami ir pinigus už akcijas siųsdami, adresuokite generaliam "VARPO" Bendrovės įgaliotiniui šitaip:

V. K. RAČKAUSKAS,
307 West. 30th St.,
New York, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

ROCKFORD, ILL.
Prakalbos.

Rugpiučio 8 d. Unity Hall svetainėje ant kampo Main ir Mullberry Sts., Rockford, Ill., buvo prakalbos parengtos Lietuviškai - Tautiškos - katalikiškos parapijos Aušros Vartų. Tikslu tų prakalbų rengimo buvo, kad atsišaukus į Rockfordo lietuvių visuomenę, idant jie geriau suprastų savo padėjimą Amerikoje ir abelnai sviete nustotų persekioję viens kitą ir šandinti viens kitą prieš svetimtaučių akis, ir kad kožnas darbuotųsi savo organizacijos labui, o kitoms organizacijoms, kad taipogi duotų progą laisvo išsivystymo, bendrame Lietuvos labo darbe.

Prakalbų svetainė buvo pilna žmonių. Aušros Vartų parapijos pirmininkas Jonas Venclovas atidaręs susirinkimą pakvietė prakalbų vedėją sekretorių Ramanaucką, kuris užėmęs savo vietą vedė susirinkimo tvarką.

Pirmiausia kalbėjo p. Jonas Venclovas, kuris apipiešė kun. Slavino gyvenimą Racine, Wis., išpasakodamas jo gyvenimo skandalus. Tas pranešimas nepatiko vyčiams, kurie dažinojo nesitikėtus daiktus apie savo kleboną.

Panelė A. Jankauskiutė dailiai paskambino ant piano, padarydama didelį įspudį ant audencijos. Paskui Aušros Vartų parapijos vargoninkas J. Railla su V. Grajausku sudainavo komp. M. Petrausko dainas: "Jau Vakaras Buvo" ir "Sukelkime Kovą". Potam p. A. Jankauckiutė su vargoninku Railla sudainavo: "Ilgu Ilgu" ir "Viltis". Publika buvo labai užganėdinta jų dainavimu. V. Grajauckas po dainavimui, uždeklamavo: "Vyčių Maršą" pats sutaisęs, kurs visiems turėjo patikti, bet gi vyčiams nelabai, nes jiems per daug teisybės pasakė — o teisybė visados duria į akis.

Ant galo kun. J. W. Jasinskis, Aušros Vartų parapijos klebonas, savo kalboje apibriežė, kaip Rymo tikėjimo bažnyčia išėjo iš vėžių tikro Jėzaus Kristaus mokslo, tapo ir yra spaudėja ir skriaudėja darbininko - beturčio, o apgynėja kunigaikščių, ponų ir milionierių; kad Amerikoje, po viešpatavimu airių vyskupų, kunigai yra įrankiu aristokratų, kapitalistų, o darbininko priešais. Ragino visus į sątaiką, meilę, broliškumą ir bendrą darbą. Nurodė, kad šviesybė sukovos tamsybę. Taipgi paaiškino, kas link diskusijų, kurios buvo tarpe Zvalionio ir Slavino, nurodydamas, jog tai ne buvo diskusijos, bet dviejų neišmanėlių mulkinimas viens kito kuriedu namė, kad sumulkįs ir klausytojus, bet tas nepasisekė, o patys liko tais kuo esą.

Ten Buvęs.

CHICAGO, ILL.
Žinutės iš Lietuvių Gyvenimo.

Liepos 28 d. buvo vestuvės J. Petraičio su Petronėle Valasevičiene. Šliubas buvo Šv. Dovido bažnyčioje (Bridgeport), vakare 7 val., kur Marė Rakauskaitė giedojo solo "Ave Maria". Potam rinktiniai svečiai su jaunavedžiais Morrison viešbutyje turėjo vakarienę.

P-nia Valasevičienė, dabar Petraitienė, yra veikli darbininkė visuomeniškuose reikaluose, priguli prie S. L. A., T. M. D. ir kitų pažangesnių vietinių draugijų. Pasitikima, kad ir toliaus nepaliaus veikusi, nes mums reikalinga kuodaugiausia tokių darbininkių.

Rugpiučio 15 d. buvo milžiniškos manifestacijos dėlei Vilniaus atgavimo didžiuliame Auditorium teatre. Viskas labai puikiai nusisekė, publikos prisirinko pilnas teatras, kur yra apie 4000 sėdynių ir visos buvo užpildytos.

A. L. T. S. 25 kuopos storone rengiamos prakalbos Dr. J. Šliupui, po visas miesto dalis, lietuviais apgyventas. Dr Šliupas pasakoja apie Lietuvos komerciją ir įkurimą lietuviškos laivyno linijos tarp Lietuvos ir Amerikos. Įkalbinėja žmonėms buti vienybėje, vengti partijinių užsipuldinėjimų ir t. t. žmonėms jo kalba labai patiko.

Musų komunistai irgi darbuojasi, oeda pinigus lapelių spausdinimui ir platina tuos savo lapelius po visas pakampes, įkalbinėdami žmonėms, kad neremtų dabartinės Lietuvos valdžios, kuri buk esanti buržujų valdžia ir t. t., ir t. t. Bet tik vaikėzams gali įkalbėti savo plepalus, žmonės jų neskaito.

Sandarietis.

PITTSBURGH, PA.
Pavyzdingos Vestuvės.

Rugp. 24 , čia buvo vestuvės Aleks. Vainoriaus su p-le Marijona Balčiuniute, L. M. D. Name. Aleks. Vainorius pittsburgiečiams yra žinomas kaipo geras, teisingas vyras. Daug yra dirbęs visokioms draugijoms. Taipgi suorganizavime L. Koop. Drjos daugiausia prisidėjo ir budamas jos vedėju, draugiją pastatė ant kojų. Ir dabar užima pirmininko vietą, A. P. L. A. 7-tos kuopos, Sandaros 36-tos kuopos, S. L. A. 40-tos kuopos.

A. Vainoriaus vestuvių vakare susirinko burelis gerų pažįstamų ir gana gražiai pasilinksmino, Po vakarienės J. Virbickas užsiminė, ar nebutų gerai atsiminus su aukomis mus mažučius siratukus Lietuvoje, ir geros valios lietuviai ir suaukavo 10.50. Aukojo: J. Virbickas 1.00, Alek. Vainorius 50c., M. Vainorienė 50c., J. Kazlauckas 1.00, Ant. Palubeckas 1.00, R. Wilkenheisen 1.00, J. Viktoraviče 1.00, V. Demikis 50c., A. Kardonas 50c., K. Šimkunas 50c., T. Bruknis 1,-00, J. Endriunas 50c., D. Endriunienė 50c., K. Gutauckas 1.00. Taigi šioj veselijoje nebuvo torielkos grustos, kas čia yra paprasta, bet taip sau gražiai visi pasilinksmino ir da neužmiršo ir siratukų Lietuvoje.

Laimingos kloties jaunavedžiams naujame gyvenime!

Svečias.

NEW BRITAIN, CONN.

Rugpiučio 27 d. buvo surengtas Varpo Dailės Draugijos narių taip vadinamas susiėjimo vakarėlis, ar kaip jis pavadinus. Karė prasidėjo alėje, o pasibaigė korte. O tai vis kaltė lietuvių taip sakant bernų, arba, kaip jie vadina save — sportelių.

Tarp peštukų 12 varpiečių buvo, ir trįs kiti pribuvo, taip kad iš viso penkiolika vyrų buvo. Vis vyrų kaltė, kad suaugę vyrai už penkiolikos metų mergaitės mušasi, tai gėda. Aš patarčiau New Britaino Dailės Draugijoms, kad apsižiurėtų, kokių narių turi.

Ten Buvęs.

PITTSBURGH, PA.
Dr. Šliupo Prakalbos.

Čia atsilankęs gerb. J. Šliupas laikė prakalbas L. M. D. svetainėje, rugp. 26 d. Labai vėlai pittsburgiečiai sužinojo, kad Dr. Šliupas važiuodamas iš Chicagos sustos Pitsburge, ir ant greitųjų surengtos prakalbos, bet žmonių prisirinko pilna svetainė.

Daktaras papasakojo apie Lietuvą ir jos politiką su kaimynais: lenkais, rusais, vokiečiais ir latviais. Didžiausi lietuvių priešai esą lenkai, su kuriais jokiu budu negalima geruoju susikalbėti. Aiškino ir apie bolševikus, su kuriais jau padaryta taika ir apie Lietuvos žmonių veikimą savo tėvynei. Nupeikė musų lietuviškus bolševikus, kurie nieko netveria, bet viską ardo. Nurodinėjo kokios išdirbystės yra reikalingos Lietuvoje ir kokių mineralų tenai yra, ir ragino žmones tverti kooperacijas, bendroves ir važiuoti į Lietuvą ir užsidėti pramones tose šakose, kurie kokią šaką pasirenka. Taipgi aiškino, kad Lietuvos lietuviai nedėkingi Amerikos lietuviams už jų susiskaldymą į partijas.

Aiškino ir apie lietuvių sutvertą laivų bendrovę ir prirodinėjo, kaip neatbutinai mums, lietuviams, yra reikalinga turėt savo linija, kurioje plaukiotų nors 4 laivai iš Amerikos tiesiog į Lietuvą.

Ragino pirkti Lietuvos Paskolos Bonus, kadangi valstijai yra reikalinga atsibudavoti ir šelpt tuos, kurie buvo pabėgėliai Rusijoj. Kalbino prie aukų Vilniaus Universiteto, kam ir suaukavo $34.00 geros valios lietuviai. Aukojo: $2.00 G. Stalgis; po 1.00: K. Dagis, A. Lesneckas, A. Varašius, J. Radžiukas, O. Kazlauckienė, K. Volungevičienė, J. Skupas, W. Stačinskas, K. Norbutas, K. Kregždė, B. Lapeika, K. Varašius, F. Venslovas, A. Vainorius, J. Virbickas, J. Brazauskas, L. Labanas, J. Bugailiškis; po 50c.: O. Vaitiekunienė, O. Baliuliutė, A. Bernatonienė, O. Virbickienė, L. Aleliunas, J. Kazlauckas; kiti smulkesniais — viso $34.00. Pinigai bus pasiųsta Lietuvos Misijai parsiuntimui į Lietuvą.

Beto, Dr. Šliupas padarė pittsburgiečiams gerai žinomus vyrus įgaliotiniais pardavinėti laivų bendrovės šėrus: Juozą Virbicką, Praną Pikšrį, Joną Kazlaucką.

Dr. Šliupo prakalbos padarė gerą įspudį į Pittsburgo lietuvius ir daugiau davė supratimo apie tikrąjį Lietuvos stovį ir jos žmonių siekius. **Pittsburgietis.**

BALTIMORE, MD.

Liepos 6 d. buo laikytas Rubsiuvių Bendrovės susirinkimas, kuriame delegatas išdavė raportą iš konferencijos buvusios New Yorke, Liepos 3 d. Raportas vienbalsiai priimtas. Antras raportas buvo iš pasikalbėjimo su audeklinių atstovu p. P. Kazlausku kaslink susivienyjimo abiejų bendrovių. Iš raportų pasirodė, kad susivienyjimas abiejų bendrovių, bent tuom sykiu, nėra galimas. Toliau buvo paimtas klausimas, ar susivienyti su Chicagoje gyvuojančiu Amerikonų Lietuvos Rubų Bendrove, ir kad tame susirinkime buvo atstovas nuo A. L. R. Bendrovės, kuris paaiškino bendrovės tikslą, tai pasirodė, kad susivienyjimui abiejų bendrovių kliučių nėra. Nutarta vienytis ir darbas pradėti Lietuvoje.

Liepos 11 d. buvo laikytas L. M. Sąryšio susirinkimas, kuriame buvo skaitytas laiškas nuo Centro Valdybos su pranešimu, kad Lietuvoje jau pradėtas medžio apdirbimas pabrikos namų statymui ir reikalaujama, kad medžio apdirbėjai važiuotų į Lietuvą. Čia pat pasirodė, kad L. M. S. narys, braižytojas, gerb. J. A. Lelešius, jau išvažiuoja. Toliau buvo pakeltas klausimas, ar ne laikas pradėti rengtis prie metinio L. M. Sąryšio susivažiavimo. Surasta, kad jau laikas. Ir nutarta pareikalauti nuo Centro Valdybos,kad, jeigu butų galima, išsiuntinėtų kuopoms raportą savo metinio veikimo ne vėliau kiap mėnesiu prieš metinį susivažiavimą, pažymint, kokis direktorius davė kokį naudingą sumanymą Sąryšiui; ir kokis sumanymas yra padėtas į šalį, o kokis vykdomas gyveniman. Kuopos matydamos tokį raportą galės tinkamai prisirengti prie susivažiavimo arba rinkimo naujų direktorių. **P. Jaras.**

CANTON, MASS.

11 d. liepos buvo prakalbos ir koncertas. Prakalbas surengė valdžios komitetas, Mr. E. Moses, Canton, Mass. ir H. M. Jenkins, Norfolk County, Mass., užtat, kad Canton'o lietuviai gerai darbavosi karės laike. Parvežė iš Norwood, Mass., W. J. Staszevicz ir sykiu su juo dainininkus ir dvi merginas, kurios labai gražiai deklamavo. Jie sudainavo "My Country", "Lietuva Tėvynė Musų" ir daugiaus smagių dainelių. Buvo atvažiavęs kalbėtojas iš So. Boston, Mass., kun. S. A. Geniotis. Kalbėjo apie Adomą ir Jievą,apie Gabrielių ir Haimą, o paskui kalbėjo apie lietuvių gyvenimo pradžią ir jų tikėjimą, o paskui apie paliokų nedorą pasiėjimą.

Joseph Shimansky.

NEWARK, N. J.
Bagočius Laimėjo.

Liepos 11 d. Vietos komunistai parengė išvažiavimą į miškus gerti, valgyti, marselietę dainuoti, bet visgi pasidarė nuobodu. Štai iš kur ten pasirodė F. J. Bagočius netikėtai užklydęs bevažinėdamas. po girias. Draugučiai bematant apspito iš visų pusių ir pradėjo bombarduoti visokiais klausimais visi drauge kalbėdami. Bombardavimas tęsėsi apie tris valandas. Ant galo, pritrukus faktų, komunistai pradėjo nykti vienas po kito, B. vis šaukia, kad komunistų tvarka netikus, Lietuvos valdžia reik remti ir t. t. Ant galo apsidairo, kad tik vienas tebekalbąs, reiškia komunistų faktiškai amunicijai pasibaigus, pasibijojo, kad Bagočius da daugiau faktų neprirodytų ir visi pabėgo, p. B. ant valandėlės sustojo, apsidairė ir vėl į girią išnyko.

Vietos tautininkai apmirę, tuli net Sandarą boikotuoja,

Newarkietis.

ELIZABETT, N. J.
Kun. B. Žindžiaus Orderis.

Vietos kun. B. Žindžius iki šiam laikui laikydavos nuošaliai nuo klerikališkos politikos, bet pastaruoju laiku jau ir jis į ją įsipainiojo. Štai vieną nedėldienį užsakė per pamokslą, kad niekas nerengtų jokių išvažiavimu (autingų) ir prakalbų nedėldieniais. Mat pagal kun. B. Žindžiaus supratimą, jeigu nori pakvėpuoti tyru oru, tai išlik dieną arba daugiau nuo darbo, tai tada galėsi rengti išvažiavimus į girias, kaip jis kad daro. Mat kun. Žindžius nežino, kad darbininkas žmogus dirbdamas kožną dieną ir tai vargiai galą su galu suriša. Bet kas musų kunigams bėdos su vargšais darbininkais!

Bet vietos lietuviai kun. B. Žindžiaus orderio neklauso, tai kun. B. Žindžius pradėjo žmones su plakatais vaikyti nuo bažnyčios. Taip, p. D. Petrušionis pasiuntė vaiką su plakatais pas bažnyčią, kad padalinti žmonėms L. L. P. Bonų pardavinėjimo komiteto surengtas prakalbos, tai vietoj paraginti žmones per pamokslą, tai baltkaklė airė minyška atėmė iš vaiko plakatus. D. Petrušionis nuėjo pas kun. Žindžių ir atsiėmęs plakatus išdalino. Nors, sako, gavęs gerai peklos, bet ir pats netylėjęs. **Sandarietis.**

ROCKFORD, ILL.
Svieto Pabaiga už Trisdešimts Metų.

Kaip jau seniau buvo "Sandaroje" pranešta, Rockforde yra dvi bažnyčios: R. Katalikų ir Nezaležninikų, kurios tarp savęs taikoj gyvena, kaip kirvis su akmeniu. R. Katalikų kunigas rengdamasis prie didžiausių atlaidų kreipėsi prie M., Bet ka tie žmoneliai išgirdo atlaiduose? Pasikvietęs keletą kitų kunigų, keikė, peikė vargšus žmonelius, ir pekla gązdino, sakydamas, kad jau artinasi svieto pabaiga už trisdešimts metų. Visų plepalų, kuriuos vartojo bažnyčioj, nerašysiu. Labiausia davė vėjo moterėlėms: "Jus, sako, visos busite prakeiktos, nes nepildote tikėjimo įstatymų; R. katalikų tikėjimas reikalauja nuo jusų idant turėtumet 6-7 arba 12 vaikelių, nes kitaip bus svieto pabaiga už trisdešimts metų ir jusų laukia amžinas pragaras."

Ką visuomenė pasakys apie tokį pranašą? Čia paminėsiu, kokiems tikslams jie tuos sunkiai uždirbtus darbininko centus suvartoja. Po atlaidų užtektinai pinigėlių pasirinkęs kunigas pasikvietė pas save paliokų kunimą ir kokias moterėles ir išvažiavo į girias tyru oru pakvėpuoti. Jiems linksmai žaidžiant, atvyko farmerio bulius. Jie nepakęsdami tokio draugo atėmė jam gyvastį, suvarydami keletą kulipkų kakton. Išgirdęs šuvius, farmeris atvyko į tėvelių pikniką ir pareikalavo, kad jam už užmuštą bulių tuojaus užmokėtų tukstantį doliarių. Žinoma, tie ir užmokėjo.

Matote, kur jie deda jusų kruvinai uždirbtus centus. Ar ne laikas jau jums pabusti iš miego ir nesiduoti savęs išnaudoti.

Man renkant aukas Waterburio streikieriams ir atsilankius pas vieną ypatą ir paaiškinus, kokiu tikslu atsilankiau, jis sako: Mes naują bažnytėlę turime neužilgo statyti, tai mums reikia ten pinigų duoti. Jie, sako, gali eiti dirbti. Ir musų kunigėlis taipat neliepė streikuoti. Rockforde išviso surinkau aukų 14.25 centus, kurios pasiunčiau Waterburio streiko šelpimo komitetui. Ar-gi ne gėda mums Rockfordiečiams? Kitų miestų darbininkai aukauja po kelis šimtus, o mes ar tik tiek išgalime?

Sandarietis.

KELIONĖS ĮSPUDŽIAI.

Pabaiga.

vokiečiais Paplauskas sugrįžo. Vokiečiai jam leido apsigyventi buvusioje vištinyčioje ir davė užsiėmimą dvaro nakties sargu buti. Paplauskas iš to širdies skausmo susirgo ir be laiko pasimirė. Dabar Katauciznoje koks tai pruselis dirba plytas. Parduoda 100 gabalų po 30 rublių. Žmonės daug plytų perka — nespėja daryti, nuvažiavus prisieina laukti, kol iš pečiaus išims.

Keistokas atsitikimas, bet tikras faktas. Tula moteriškėlė iš Lauckaimio (netoli Naumiesčio), kuomet rusai buvo įėję į Prusiją, kada kas tik gyvas gabeno ką sugriebė iš Prusijos, taip ir ji piktos dvasios (taip ji pati sakė) pagundyta, parsinešė patalus — girdi padauginsianti savo dukters kraitį. Bet nors tie patalai minkšti ir šilti, bet vis neduoda sąžinės ramumo, o po jais užmigus — sapnuojasi vokiečiai ir šiaip visokios biaurybės. Galų gale moteriškėlė eidama velykinės pasispaviedojo. Kunigas žinoma liepė patalus kaipo pavogtus, iškur paėmė,ten vėl nugabenti. Moteriškė gelbėdama savo dušią tulam šmugelninkui davė 10 rublių, kad nunešty tuos patalus į Prusus. Jam nunešus — patalų nieks neima. Jau, sako, už juos atsiėmė iš Nuostolių Komisijos atlyginimą ir jau kitus patalus nusipirkome! Kol dalykas išsiaiškino, patalus paėmė saugoti vokiečių žandaras...

Tikras vargas su tais vokiečiais. Jie negana ką Lietuvos žemę nuengė, nuliežė, žmones nuniokė, bet dar Lietuvos gyventojus išmokino visokių velniuvų. Vokiečių Lietuvoje nėra, bet užsiliko jų pramanyti "lyferiavimai". Man viešint pas gimines Naumiesčio apylinkėje, Lauckaimio Ramanauskas skundėsi "vokiškiais lyferiavimais", kuriais Lietuvos valdžia ukininkus taippat engia, kaip engė vokiečių kaizerio valdžia. Tas ukininkas parodė suėmimo Komiteto duota užkvietimą, kad 1920 metais butinai turi duoti (lyferiroti) 20 pudų rugių,5 pudus kviečių, 3 pudus miežių, 7 pudus avižų,10 pudų bulvių, 10 aršinų drobės, 4 pudus kiaulės mėsos, 18 svarų riebalų. Minėtas ukininkas ko turėjo didesnę pusę davė, už ką gavo tiktai kvitas, o pinigų, sako — neturime: ateik kai turėsime! Jis turi 38 margus lauko. Augina apie desėtką savo šeimynos ir karšina seną tėvą. Vienas sunus jau antri metai mobilizuotas grumėsi su bolševikais ir bermontininkais, ilgai gulėjo ligoninėje; daug iš namų reikalauja paramos — nuolat reikia siųsti rubų ir maisto. "Demokratingoji žmonių" valdžia atsimokėdama tėvui (Lauckaimio Ramanauskui) padavė netikėtai ekzekuciją — atvažiavo su kareiviais, paėmė 1000 rublių vertės bulių ir išsivedė nė kapeikos nedavę, neva liepė dėlei to dalyko į Vilkaviškį atvažiuoti. Mat, atėmė tam ukininkui reikalingą ukyj gyvulį ir dar tu važinėk taip toli, viską pametęs, vasaros darbuose, laiką gaišink, gyvulius, kurių ir taip mažai, vargink. Kad jie kur prasmegtų, anot to ukininko betariant, su savo lyferiavimais ir su visais kraugeriais vokiečių palaikais.

Svečias.

Lietuva, Liepos 1 d., 1920 m.

ATSIŠAUKIMAS Į LIETUVOS DAILYDES.

Keliams atsidarius, jau daugelis lietuvių išvažiavo, o dar daugiau žada grįžti į Lietuvą.

Didžiuma grįžta, kad pasiliuosavus nuo boso - darbdavio ir tenai savarankiškai apsigyventi. Bet jei mes grįžšim pavieniais, nesuiorganizavę, tai tenai pasisvečiavus ir vėl reikės grįžti atgal į seną vergiją.

Tai-gi Grand Rapidso lietuvių burelis sumanėm sutverti dailydžių bendrovę, kad suorganizavus Amerikoj lietuvius medžio išdirbėjus, kurie mano grįžti į Lietuvą, taip-gi sudarius tam reikalingą kapitalą pradėjimui darbo kaip tai: nupirkimui mašinų dirbtuvei ir t. t. Kad tas darbas turėtų geras pasekmes, reikalingi yra darbštųs ir sumanųs amatninkai, kaip tai: dailydės, mašinistai, desaineriai ir kiti.

Todėl mes atsišaukiam į lietuvius dailydes, kurie pritaria šiam musų darbui, kad prisidėtų prie šios bendrovės su savo gabumais, su gerais patarimais ir su dalim kapitalo. Musų tikslas ne del išnaudojimo Lietuvos žmonių, bet pagelbėjus jiems atsistatyti iš po karo griuvėsių. Tai-gi kurie pritariat tam musų sumanymui, kreipkities šiuom antrašu: **Kazys Marcinkus, 1220** Hamilton Ave., Grand Rapids, Mich.

Komitetas:,

M. Aleksiunas, J. Keveza, K. Marcenkus.

Geriau su išmintingu pamesti, nė kaip su kvailiu rasti.

Kas kam, o alkanam duona.

Atsišaukimas.

Lietuvos Laisvės Paskolos Chicagos ir Apyl. Apskričio.

Lietuvos kariuomenės pulkai randasi Vilniuje, Suvalkuose, Seinuose, Augustave ir kitose vietose, kur išvarė žiaurius okupantus lenkus.

Per visą okupavimo laiką musų broliai ir sesutės buvo spaudžiami, mušami ir visokiais budais persekiojami tų nevidonų Lenkų. Užimtuose kraštuose vėl buvo įvesta baudžiava.

Per tuos tamsius mėnesius vien tik šauksmai ir diejavimai girdėjosi ateinant iš tų nelaimingų kraštų.

Kas gali aprašyti žodžiuose tą jausmą musų nelaimingų vienгenčių, kuomet jie pamatė savo brolius Lietuvos karžygius ateinant į jų kraštus dėlei parėmimo valdžios į savo priežiurą? Linksmumo ašaromis verkė tie nabagėliai pamatę Lietuvos Tri-Spalvę vėliavą vėl plėvėsuojant toj vietoj, kur tik keleta valandų atgal stovėjo lenkų erelis. Lietuvos karžygiai atliuosavo mus nelaimingus brolius iš vergijos ir šiandien visi musų vientaučiai nusistatė pralieti paskutinį savo kraujo lašą, idant Lietuva egzistuotų kaipo Laisva, Neprigulminga, Demokratiška Respublika. Šiandien musų brolių akys atkreiptos į mus Amerikiečius. Šiame svarbiame momente musų pagelba jiems reikalingiausia, delto kad Lenkai Amerikoje varo žiaurią propagandą prieš juos. Amerikoniškos kanuolės, šautuvai ir amunicija (prie kurių ir Amerikos Lietuviai dirba) siunčiama Lenkams del tolimesnio karės vedimo. Atėję prie Lietuvos rubežių Lenkai su Amerikoniškais ginklais žudys musų brolius, ir vėl norės užimti ir įvesti baudžiavą Lietuvoj.

Ar mes duosime Lenkų pataikunams čia Amerikoje vesti tą pragaištingą darbą tolyn?

Ne!

Tukstanti kartų, ne!

Amerikos - Lietuviai piliečiai!

Kągi jus sakote šiame dalyke? Argi jus nesuprantat, kokia jiega jusų balsai neša balsavimuose?

Dabar! Šiandien Lietuva turi gauti didžiausią pagelbą iš musų pusės!

Dabartinė Wilsono administracija, kalbėdama vandan visų Suv. Val. piliečių, užgavo jausmingiausią Lietuvos idealą. Argi mes leisime musų brolius Lietuvoj gyvenančius suprasti, kad mes užtylėjome tuo laiku, kada jiems užtarimas buvo reikalingiausias? Atbuskim iš miego! Stokim į darbą visi! Ruoškimės kuogreičiausia prie demonstracijų. Protestuokime prieš tuos neteisingus pasielgimus dabartinės Suv. Val. Administracijos. Atsišaukim į Amerikos liaudį. Lai Amer.-darbininkai supranta tą smugį, kurį Wilsonas vardan jų uždavė Lietuvai.

Sujudinkim paskutines tvirčiausias savo jiegas del Lietuvos šiame atvėjuje! Numeskim tuos vaikiškus nesusipratimus ir tuščius argumentus, kurie ligšiol nedavė mums ušvien veikti tautos labui!

Vienybė! Vienybė parodys Amerikos Lietuvių balybę! Jus vadovai Amerikos Lietuvių R. K. Federacijos, Chicagos Lietuvių Tarybos, ir visų kitų organizacijų, dirstelėkite į Amerikos Lietuvių liaudį! Šiame momente, nors ant trumpo laiko, susitainkinkit ir leiskite Lietuviusdarbininkus prieiti prie tos saldžios vienybės. Musų Lietuviškas kraujas reikalauja to iš mus.

Šiandien kitų šalių diplomatai, sėdintieji Vašingtone, Londone, Paryžiuje ir Berlyne, tėmija į visą Amerikos Lietuvių veikimą. Jie nori datirti augštumą musų tautiško susipratimo.

Broliai ir seserįs! Ar ne laikas parodyti jiems, kad mes esame kulturingi? Progresyviški? Ir verti savyvaldybos?

Atsiliepkim visi į Lietuvos pagelbos šaukimą, ir gelbėkim jiems pastatyti kontretišką pamatą, idant galėtų tvirtai gyvuoti pasaulės tautų tarpe.

Neperseniai paveikslai Lietuvos kariuomenės, Valdininkų, Valdiškų įstaigų ir ligoninių tapo nufotografuoti. Šie paveikslai nurodo tą didelį darbą, kurį musų broliai ligšiol atliko Lietuvoj. Kiepvienas Lietuvys, pamatęs tuos paveikslus ant "drobės", pasidžiaugs, nudžiugs, ir dar kiti apsiašaros žiurėdami į tuos vaizdelius, už kuriuos kovojo musų bočiai per ilgus amžius. Visi Lietuviai Chicagos Apskrityje gaus progą su savo akimis matyti ant drobės Lietuvos didvyrius ir jųjų nuveiktus darbus, nes po visas kolionijas važinėja. p. Vincas Vaskas, veikdamas tą patriotišką darbą vardė Lietuvos Misijos. Neperseniai sugryžęs iš Lietuvos ponas V. Vaskas gavo Liet. Misijos įgaliavimą važinėti Lietuvos reikalais per visas Amerikos Lietuvių apgyventas kolionijas. Savo prakalbose p. Vaskas papasakoja daugelį interestingų dalykų kaslink Lietuvos nuveiktų darbų. Reikia pažymėti, kad p. V. Vaskas Amerikoj gimęs - augęs, stojo liuosnoriu į Suv. Val. kariuomenę Lietuvos gelbėjimui, paskiaus trokšdamas pagelbėti savo Tėvų gimtinei keliavo į Lietuvą, kur tarnavo Liet. Valdžiai, ir važinėjo po visus pakraščius tais laikais, kada Lietuva buvo apsupta iš visų pusių bolševikų, Bermont - Vokiečių ir Lenkų Legionininkų.

Visi gausite progą matyti Lietuvos Paveikslus, ir kartu išgirsti p. Vasko pranešimus iš Lietuvos, nes jam tapo surengta maršrutas Chicagos Apskrityje senkančiai:—

Rugs.

8—So. Chicago	8:00 vak.	
9—W. Pulman	"	"
Ned. 12 — 2:00 val. ir 8:00 vak.		
18th & Union		
10—North Side	8:00 vak.	
11—Melrose Park	"	"
13—Waukegan, Wis.	"	"
14—Kenosha, Wis.	"	"
15—Racine, Wis.	"	"
16—Wilwaukee, Wis.	"	"
17—Sheboygan, Wis.	"	"
18—Beloit, Wis.	"	"
Ned. 19 — —		
Rockford, Ill.	2 val. ir 8 vak.	
20—Aurora,	8:00 vak.	
21—Sprig Valley	"	"
22—Kewanee, "	"	"
23—Springfield,	"	"
24—E. St. Louis,	"	"
25—St. Louis	"	"
Ned. 26. — —		
Westville, Ill.	2 val. ir 8 vak.	
27—Chicago Height	8:00 vak.	
28—Gary, Ind.	"	"
29—Indiana Harbor,	"	"
30—St. Charles, Ill.	"	"

L. L. P. Chicagos Apil. ir Ap.
J. A. Mickeliunas,
Raštininkas.

KARIŠKIŲ KALENDORIUS

1920 metams.

PRISIŲSTA "SANDARAI" PARDAVIMUI.

Išleistas Kaune; Krašto Apsaugos Ministerijos Literaturos dalies leidinys. **Kaina 45 centai.**

Norinti gauti šitą kalendorių "Sandaros" administracijoje, reikia pasiskubinti, nes nedaug telike.

"SANDARA",

327 E Street, Boston 27, Mass.

MISIJOS PRANEŠIMAS.

LIETUVOS LAISVĖS PASKOLA.

Liepos Mėnesio Rezultatai ir Kas Toliaus.

Liepos mėno, tai atostogų arba vakacijų laikas. Delto tai randame tariamame mėnesyje diktoką skaitlių paskolos stočių neparodžiusių, arba negalėjusių parodyti jokio gyvumo, butent: Bentleyville, Pa., Hoosick Falls, N. Y., Kansas City, Homestead, Pa., Minersville, Pa., Maspeth,L. I., New Haven,Conn., Paterson, N. J., Rocford, Ill (jau 3 mėn.), Spring Valley, Ili., St. Charles, Ill., So. Betleham, Pa., (jau 2 mėn.), St. Clair, Pa., Sioux City, Iowa, Westvilie, Ill. (jau 2 mėn.) Yougstown, Ohio. ir dar viena kita. Tokios didžiulės kolonijos, kaip **Baltimore,** Md., **Brooklyn, N.Y.** ir **Scranton,** Pa. vos po kelis šimtus tejstengė paskolinti. Tačiau, toli nevisas lietuvių kolonijas vasaros karškis taip sunkiai palietė. Daugumа paskolos stočių jokių vakacijų nežino ir darbuojasi išsijuosusės po senovei. Praėjusį liepos menėsį ypač pasižymėjo rezultatais sekančios kolonijos: **Amsterdam,** N. Y. (4,600), **Boston,** Mass, (6,605), **Bridgeport,** Conn. (3,460), **Chicago,** Ill. (arti 10,000), **Cleveland,** Ohio, (10,-320), **Detroit,** Mich. (2,700), **Elizabeth,** N. J. (5,700), **Forest City,** Pa. (2,000), **Lawrence,** Mass. (3,380), **Niagara Falls,** N. Y. (2,165), **New Britain,** Conn. (2,870), **Racine,** Wis. (2,-290), **Wilkes Barre,** Pa. (3,055), **Union City,** Conn. (2,150), **Worcester,** Mass. (16,696).

Pastaroji kolonija, atlikusi savo didelę šimtą tukstančių kvotą, padarė jau apie 10,000 virš kvotos ir mano toliaus darbuotis. Worcesteriečių vardas yra branginamas ir bus minimas visoj Lietuvoje. Ačiu Worcesterio darbštumui ir visas Bostono apskritys bent sulig Liepos mėnesio rezultatų užėmė pirmą vietą, tarp visų kitų paskolos apskričių. Mėnesiniai rezultatai apskrityse atrodo sekančiai:

Bostono apskr.	33,619.00
New York "	30,465.00
Chicagos "	23,410.00
Waterbury "	17,245.00
Cleveland "	15,965.00
Wilkes Barre apskr.	9,990.00
Shenandoah apskr.	9,160.00
Pittsburgh "	6,160.00
Philadelphia "	4,338.00
Lietuvos Misijos ofise pirkta	2,070.00

Tokiu budu, Liepos mėnesyje paskolos darbas passistumė 150,422 doliariais pirmyn. Rezultatas kai del Liepos mėnesio pusėtinai geras. Betgi nuo 1 dienos Rugpjučio prasideda nauja paskolos darbymetė. Kas nebuvo padaryta iki šiolei, — privalo but padaryta šį rudenį. Nei viena paskolos stotis neturi moralės teisės laisvės paskolos darbą vilkinti. Visos stotys privalo su nauja energija sukrusti prie darbo. Jei kur paskolos stočių darbuotojai pavargę, tai tokios stotįs privalo but perrinktos. Paskolos apskričių komitetai turi tatai pridaboti. Rugpjučio mėnesiui pasibaigus atskirų stočių darbo vaisiai bus viešai paskelbti. Ne del pramogos ar savymeilės pradėjome laisvės paskolos darbą! Kada mum šalis brizdama per vargo jures į laimingesnę ateitį šaukiasi musų paramos, — negi galima likti šaltais liudyninkais ir per pirštus žiurėti į savo priedermes, kurias mums musų tėvynė paskyrė. Kaip alkstančiam duona, taip Lietuvos Respublikos skaitliniems reikalams yra brangi šį paskola. Nekįla duona be mielių, nebujoja Valstybė be pinigų. Svarbumas paskolos suprantama kiekvienam, kas nori suprasti. Tačiaus paskutinieji įvykiai Lietuvoje, — visus abejojančius ir principialius paskolos priešininkus turėjo pertikrinti. Kada Lietuvos kariuomenė randasi dabar Vilniuje, kada kas dien atvaduojama naujos ir naujos musų sodybos, kada su Savietais padaryta taikos sutartis ir rusai pripažino musų neprigulmybę, kada lenkų užgrobimo pavojus amžinai dingo, kada prie krašto Valdymo stovi rinktoji Valdžia, kuri turi liaudies pasitikėjimą, kada galop Lietuvos politinės partijos, taipgi ir Lietuvos Socialdemokratai, sutartimi ir rupestinai darbuojasi del Lietuvos Valstybės užlaikymo ir sustiprinimo, — nebelieka jokio pamato abejojimams, šalinimuisi ir ypač priešinimuisi bendram Valstybiniam paskolos darbui. Lietuvos Misija tikisi, kad bent dabar Amerikos lietuvių socialistinė sriovė aktyviai dėsis prie užbaigimo pradėtojo laisvės paskolos darbo. Trečdalis jau padarytas. Sukruskime petys į petį prie paskirtų kvotų ir visi 5 milijonai atsiras. Tatai vienintėliai tinkama forma Amerikiečių dalyvumo Lietuvos Valstybę atstatant.

Darbas pradėtas, o nebaigiamas, veikiai. Reikia jis galop užbaigti. Naturalis paskolos darbo galas, — tai atlikimas paskirtų kvotų. Kvotos nustatytos sulig apskričių ir atskirų kolonijų lietuviško elemento skaitlingumo. Dėlei to nesusipratimo kilti negali. Yra kolonijų, kurios savo kvotas išbaigė, yra kolonijų, kurios artinasi prie užbaigimo, esama betgi kolonijų, kurios neteko vilties kada nors nustatytą kvotą išbaigti ir del to neteko upo ir energijos. Atsižvelgdama į tai Lietuvos Misija šiuomi pareiškia: visos Lietuvos Laisvės Paskolos stotįs ir komitetai, o ypatingai tie iš jų, ką liusta del kvotos augštumo, po apturėjimo šio pranešimo laikraščiuose, tuojau privalo padaryti savo tarpe "Extra" posėdį ir visopusiškai apsvarstyti: 1) Kodel paskirtoji kvota yra perdidelė, 2) Kokia kvota šiai kolonijai yra pakeliama, 3) Kas kliudo ir kas ypač reikalinga del pasekmingo kvotos užbaigimo. Atsakymus į pažymėtus klausimus, stočių bei komitetų viršininkų malonės neatidėliojant priseiųsti Lietuvos Misijos vardu. Nesulaukus iš by kokios stoties išsigali nuskirtą kvotą įveikti. Paskolos stotis, taikindama šios rušies pranešimą į Lietuvos Misiją, privalo nuorašą (kopiją) to pranešimo pasiųsti savo apskričio valdybai. Lietuvos Misija iš gautų pranešimų padarys tinkamas išvadas.

Einant prie pasekmingo paskolos vykinimo artimiau šio rudens laikotarpype, šiuomi visoms paskolos stotims privalomai pranešama ir įsakoma: paskolos stočių bei komitetų valdybos privalo įtempti visas pajiegas, 1) kad iki 1 Spalio, š. m. visos kvotos priimtinai Lietuvos Misijos nustatytos, arba ir tos kvotos, ką atskiros stotis iš savo pusės rekomenduos, — butų pilnai užbaigtos; 2) kad visi pasižadėję, iki 1 Spalių pilnai užsimokėtų ir ne tiktų kolonijoje nei vieno dalinai užsimokėjusio: 3) Kad visi pilnai užsimokėję neliktų be bono; 4) kad visi sumokėti paskolos pinigai lig cento butų pasiųsti Lietuvos Misijos ofisan nevėliau 1 Spalio; 5) kad visi neaiškumai bei skundai butų išaukšto pabaigta.

Kaslink tolimesnio paskolos likimo po 1 Spalio, del gražinimo neparduotų bonų ir kitokių atskaitų bus pranešta savo keliu vėliau.

Einant paskolos darbui Rugpjučio ir Rugsėjo mėnesyje, reikia turėti omenyje dalyką, apie ką jau buvo savo laike pranešta: perkant boną reikia mažmožį primokėti. Kadangi nuošimčiai už bonus pradėjo augti nuo 1 liejos ir kadangi mėnesinė dalis nuošimčio už 50 dol. boną 21 centas, tai be skriaudos bonų pirkėjo ir Lietuvos iždo, nustatoma šiuomi primokėjimu tvarką: Už 50 dol. boną iki 15 Rugp. reikia primokėti 21 centas; už tą patį boną nuo 15 rugp. iki 15 rugsėjo reikia primokėti 42 centu; nuo 15 rugs. iki 1 Spalio primokama 63 centai. Už 100 dol. boną toje pat tvarkoje primokama dvigubai: 42 centai, 84 centai, ir $1.26. Už 500 dol. boną primokėjimas pasididina 5 syk daugiau negu už 100 dol. Amerikos Laisvės bondsai po senovės mainomi į Lietuviškus bonus sulig New York biržos dienos kurso, atliekant lygią operaciją su primokėjimais.

Po šitų visų paaiškinimų, kviečiame visus į tolimesnį paskolos darbą, pirmoji eilėje stoja chicagiečiai. Paskui jų seka kiti apskričiai.

Jeigu lietuviai išgalėjo atsilaikyti prieš lenkų spaudą ir galop visai nusikratė lenkišką "Opieką", jeigu lietuviai dabar drąsiai reikalauja savo ir nesibijo įsigalėjusių bolševikų, ar yra koks rizikas Lietuvai skolinti? Ne. Priešingai, daug rizikuotumėm neskolindami, — nes laisvę greičiau prarastumėm.

Lietuvos Misija.

KAM KENTĖTI?

Raumatizmo, neuralgijos ir raumenų gėlimai greitai nustoja, jeigu patrini su

PAIN-EXPELLER

Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.

Žiurėk, kad gautum tikrąjį-garsųjį per daugiau kaip 50 metų.

Reikalauk, kad turėtų Ikaro (Anchor) Vaizbaženklį.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:

Rytais iki 9 val.

Po pietų 1 iki 3

Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

PLAUKAI

Kurių praratėję, nušipę, žili taip-gi pleiskanos, niežėjimas, šašai ir kitoniškos ligos odos ir plaukų bus į trumpą laiką prašalintos, tiktai prisiųskitė 24c. po du centus stenpose ir savo antrašą, o gausitė jus gyduolių prabai, tik priminkitė ligą odos ar plaukai, ir kreipkitės greit pas:

WESTERN CHEMICAL CO.,

P. O. Box 9., Wilkes Barre, Pa.

Tel. S. B. 27.

Dr. M. V. Casper

(KASPERAVIČIUS)

— LIETUVIS DENTISTAS —

Priėmimo valandos:

nuo 9:30 iki 12 dieną,
nuo 1 iki 5 po pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.

451 Broadway

So. Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,

So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

Akiu Specijalistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatviu. South Boston.

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P.M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

Didžiausias Knygynas J. B. Aglinsko, Chicago

Užlaikau Knygų Krautuvę, parduodu įvairaus turinio knygas, kaip tai: beletristika, ekonomiją, sociologiją, politiką, gamtos ir kiti mokslai. Hygiena, istorija, etnologija, biografija, kalbamoksliai, poezija ir teatrams knygos. Taipgi priimu paskelbimus, užrašau laikraščius ir pavieniais parduodu sekančius: "Naujienas", "Keleivį", "Kardą", "Dilgėles," "Sandarą," "Amerikos Lietuvį" "Dirvą" ir kitus. Prisiųsdami už 6c. krasaženklių reikalaukite katalogo.

Adresuojant:
DARBO ŽMONIŲ KNYGYNAS,

3238 S. Halsted St., Chicago,Ill.

PIRKITE LIETUVOS LAISVĖS BONUS

Lietuviu aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

MAGDE. "Ak, kaip man nieżti galvą! Išbandžiau visokius mazgojimus, trinkimus, mulavimus — ir viskas tas nieko nepagelbėjo nuo tu bjaurių pleiskanu... Man gėda net darosi!"

MARE. "Na, tai kam tau kęst bereikalingai! Žiurėk, kokie mano plaukai gražus, švelnus ir čysti. O tai todėl, kad aš vartoju RUFFLES!"

Kas tai yra RUFFLES? Ar tai gyduolė? Ne!! Ar kvepiantis vanduo? Ne!! RUFFLES yra tai paprasčiausis plaukų ir odos sustiprintojis, kuris prigelbi gamtai suteikt žmogui priklausanti grožį. O kas gal but gražesnio už ilgus, blizgančius, švelnius plaukus? Kas gal but smagesnio už čystą nenieżinčią galvos odą?

RUFFLES

panaikina pleiskanas! Su jomis nereikia kelių mėnesių galvos trynimo: dviejų ar trijų dienų bėgyje RUFFLES pradės mažinti pleiskanas, o savaitės laike jų jau nei žymės neliks! Paskui tik retkarčiais suvilgant galvą bus užtektinu, kad pleiskanos neatsinaujintų.

Nusipirkte šiąnakt RUFFLES bonkutę aptiekoje. Kaštuos tik 65c., bet jųs sakysite, kad jos vertos daug daugiau. Paaiškinimai pridėti prie kiekvienos bonkutės. Jei negausite jusų aptiekoje, tai atsiųskite mums 75c. pačto markėmis, ar money order šiokiu adresu:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Vietos žinios.

IŠ BOSTONO APSKRIČIO VEIKIMO L. L. PASKOLOS REIKALE.

Rugs. 5 dieną buvo suvažiavę Bostono apielinkės kolonijų komitetai ir išdirbo maršrutą Lietuvos Misijos nariam: J. Vileišiui ir P. Žadeikiui.

Paskiau apkalbėjo ir nutarė, kad Bostono apskritys užbaigtų savo darbą su Spalių 1 dieną. Visas kolonijas kviečiam prie darbo, kad kožna kolonija surinktų paskirtą sumą.

J. Vileišis lankysis sekančiose vietose:

Rugs. 12 Cambridge (po pietų)
" 12 W. Lynn (vakare)
" 13 Lowell
" 14 Lawrence
" 15 Haverhill
" 16 Manchester
" 17 Nashua
" 18 Newton
" 19 Brighton (po pietų)
" 19 Norwood (vakare)
" 20 Westfield
" 21 Northampton.

Žadeikis lankysis sekančiose vietose:

Rugs. 12 Hyde Park (po pietų)
" 12 So. Boston (vakare)
" 13 Bridgewater
" 14 Montello
" 15 Midleboro
" 16 Stougton
" 17 Hudson
" 18 Maynard
" 19 Fitchburg (po pietų)
" 19 Gardner (vakare)
" 20 Athol
" 21 Peabody
" 22 Providence.

Maršruto rengime visuose reikaluose kreipkitės pas: **J. Valukonis**, 324 E St., So. Boston, Mass.

K. Jurgeliunas, pirm.,
J. Klimavičia, sekr.

PRAKALBOS.

Prakalbos yra rengiamos 12 Rugsėjo, 7:30 valandą vakare Municipal Svetainėje, prie Broadway, South Boston, Mass. su tikslu išaiškinimo ir tvėrimo Lietuvos Piliečių Sąjungos. Pribus Misija ant šių prakalbų ir išgirsime ko naujo. Todel malonėkite susirinkti ko skaitlingiausia. Kviečia Lietuvos Piliečių Sąjungos Komitetas.

J. Varaitis.

Prakalbos P. P. D. Unijos bus Rugsėjo 13 ir 14 d., Lietuvių Svetainėje, kampas E ir Silver gat., So. Bostone, prasidės 8 val. vakare. Kalbės A. Geležėlė.

NUORAŠAI ĮGALIOJIMŲ.

Jo Sveikatai Vladui - Karoliui Račkauskui, Kaune.

Laikinoji Akcinės "VARPO" Bendrovės Valdyba šiuo įgalioja p. V.K. Račkauską rupintis įgyti "VARPO" Bendrovei spaustuvę ir kviesti spaustuvės reikalams žmonių - specialistų.

Tuo tikslu p. V. K. Račkauskas turi teisės daryti sutartis Akcinės "VARPO" B-vės vardu. Visą, ką p. V. K. Račkauskas šio įgaliojimo ribose bus padaręs, Akcinės "VARPO" Bendrovės Valdyba tikės ir neužginčys.

Pasirašo:
M. Sleževičius, Pirmininkas,
Dr. J. Staugaitis, Iždininkas,
J. Makauskas, Sekretorius.

Laikinoji Akcinės "VARPO" Bendrovės Valdyba šiuo įgalioja p. V. K. Račkauską parduoti Akcinės "VARPO" Bendrovės akcijų, sumoje už 1,000.000 (vieną milioną) auksinų.

Tuo tikslu Akcinės "VARPO" Bendrovės Valdyba įgalioja ir prašo p. V. K. Račkausko atspausdinti 2,000 akcijų po 500 auksinų, arba po $20.00 kiekviena; tos akcijos turi buti atspausdintos su parašais — faksimile šių Akcinės "VARPO" B-vės Valdybos narių: Pirmininko Mykolo Sleževičiaus, iždininko d-ro Jono Staugaičio ir sekretoriaus Jono Makausko.

Tam reikalui draug su šiuo įteikiama p. V.K. Račkauskui viršiau minėtų "VARPO" Bendrovės Valdybos narių parašai — faksimilė.

Akcinės "VARPO" B-vės Valdyba tikės ir neužginčys visam, ką šio įgaliojimo ribose p. V. K. Račkauskas bus padaręs.

Pasirašo:
M. Sleževičius, Pirmininkas,
Dr. J. Staugaitis, Iždininkas,
J. Makauskas, Sekretorius.

KAUNAS,
1920 m., Gegužės 20 d.

AUKOS WATERBURIO STREIKIERIAMS.

(Tąsa nuo 5 pusl.).

Waterbury, Conn., Švento Jurgio Gvardijos drg.	18.95
Rockford, Ill., prisiųsta per d. V. Grajauską	14.25
Torrington, Conn., surinkta per Šv. Marijos draugiją	123.55
Ansonia, Conn., D. L. K. Vytauto draugija	25.00
Newark, N. J., L. J. P. ir Pašelpinis kliubas	9.00
Viso šiame patkvitavime	833.55
Torrington, Conn., A. L. U. Kliubas	71.25
Hartford, Conn., per N. Ulevičių	10.00
Brooklyn, N. Y., Liet. M. P. S. kp.	20.00
New Haven, Conn., prisiųsta per V. Mickevičių	31.50
Elizabethport, surinkta per Neprigul. Kliubas	25.00
Easthamton, Mass., prisiųsta per J. B. Sapranavičių	63.50
Rockford, Ill., L.M.P.S. 5k.	10.00
Carnegie, Pa., A. P. L. A. 3kp.	10.00
Carnegie, Pa, L. D. L. D. 156 kp.	5.00
New Haven, Conn. S. L. A. 142 kp.	22.76
Bridgeport, Conn., Panelės Švenčiausios draugija	10.00
Chicago, Ill., A. C. W. A. Unija, Local 269	100.00
Brooklyn, N. Y., A. C. W. A., Local 54-58 of Lithuanians	19.18
Brooklyn, N. Y., A. C. W. A. Local 54-58 of Lithuanians	559.46
Melrose Park, Ill., Liet. Politiškas Republikonų Kliubas	15.25
Elizabeth, N. Y., Liet. Sunų ir Dukterų draugija	10.00
Detroit,Mich. S. L. A. 21 k.	10.00
Wilson,Pa., S.L.A. 27 kp.	40.38
Baltimore, Md., A. C. W. A. (Lietuvių Unijos Lokalas 218)	50.00
Worcester, Mass., Liet. Apšvietos Bendrovės Piknike surinkta	84.50
Viso šiame pakvitavime	1137.78

Sreikierių Spaudos Komisija.

LYTIES ŽINOJIMAS.

Iliustruota, audimo apdaruose knyga, spausdinta lietuvių kalboje, kuri grinu budu, suteikia visą lyties išaiškinimą, kožnas privalo žinoti sveikatos dėlei.

Siunčiame pašta apmokėję už $2.00. Klauskite cirkuliorio apie kitas musų knygas, kurį siunčiame dykai.

MODERN BOOK CO.
Dept. D., 32 Union Sq., New York.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

Viešas Pardavimas Savasties

Trijų aukštų budinkas bizniui ir pragyvenimui randasi 277-279 Broadway, South Boston.

Bus parduotas ant vietos akcijono tam, kuris daugiausia įkels. Atsibus rugsėjo -Sept. 14 d., 11-ta val. prieš pietus.

Pirkėjas turi įmokėti $500.00 tuojaus, likusia dalį laike 10 dienų.

F. E. D A Y T O N,
Dabartinis "Morgage" Savininkas,
541 Tremont Bld'g. Boston, Mass.

PASKELBIMAS

Suvienytose Valstijose yra likę kilnojamų ir nekilnojamų turtų siekiančių šimtus tukstančių, o gal ir milijonus doliarių vertės, kurie legaliai priklauso Lietuvos piliečiams, bet dabar rankose tolymų giminių, arnet visai svetimų žmonių. Nuo 1914 metų ikišiol nevubo jokių diplomatinių susisiekimų tarp šios šalies ir Lietuvos. Per tą laiką daugybė žmonių čia numirė palikdami savo arčiausius giminaičius Lietuvoje. Tų numirėlių turtus paėmė čia svetimi žmonės ir valdys juos iki tikrųjų vaveldėjų atsišaukimo ir turtų pareikalavimo. Toki turtai susidaro iš pinigų padėtų bankuose, pinigų priklausančių iš apdraudos (insurance) kompanijų ir pagelbinių draugijų, iš šėrų, o taipgi iš nekilnojamojo turto.

Kad atgauti tokius turtus, gyvenanti Lietuvoje giminaičiai privalo išpildyti tam tikrus legalius popierius ir paskirti bei įgaloti atsakančius įgaliotinius, kurie galėtų jų varde veikti čia Amerikoje. Tuomi tikslu Lietuvos Atstatymo Bendrovė yra įsteigusi Legalį Skyrių, per kurį Lietuvos gyventojai gali išpildyti reikalingus teismuose popierius ir atjieškoti savo dalis iš turtų likusių Suvienytose Valstijose po numirusių jų giminaičių.

Todėl visi, kuriems tik priklauso dalįs po numirusių Amerikoje giminaičių, privalo tuoj kreiptis į Lietuvos Atstatymo Bendrovės Legalį Skyrių, paduodant pilną ir aiškų aprašymą numirėlio ypatos ir likusio jo turto, o taipgi savo giminystės. Lietuvos Atstatymo Bendrovė, gavusi tas žinias, patars atsišaukusiems, ką reikia daryti tokio turto atgavimui ir, reikalaujant mielai patarnaus kaipo tarptautintė visuose Amerikos teismuose ir kitose įsteigose, kad tokias dalis atjieškoti.

Taigi visi tie, kurie gyvena Suvienytose Valstijose, o paveldėję yra turtus Lietuvoje, gal kreiptis į Lietuvos Atstatymo Bendrovės Legalį Skyrių dėlei atjieškojimo ir partraukimo iš Lietuvos jų dalių, paskolų, pinigų iš bankų, ar kitokio turto. Lietuvos Atstatymo Bendrovė patarnaus tuose reikaluose greitai ir saugiai tuo labjau, kad jos Skyius Kaune taipgi tais reikalais rupinasi po Lietuvą.

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ,
Adresas:
LITHUANIAN DEVELOPMENT CORP.,
294 Eight Ave., New York, N. Y.

Pinigų Siuntimo Agentura

Siunčiu pinigus į Lietuvą pagal žemiausį dienos kursą su pilną gvarancija. Taipgi siunčių lenkų pinigus į lenkų užimtą Lietuvą ir visą Lenkiją.

Suteikių rodas grįžtantiems į Lietuvą, parupinu pasportus, laivakortes ir kaip parsikviesti gimines iš Lietuvos. Adresas:

P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave., Brooklyn, New York.

CUNARD LINIJA

GARLAIVIS "SAXONIA"
Išplauks Spalio-October 30 d., 1920
IN
PLYMOUTH - CHERBOURG - HAMBURG
Klauskite pas artimiausi CUNARD Agentą, laivakortes.

Biznieriai, Garsinkites "Sandaroje"

LIETUVIU ĮSTAIGA

BALTIC STATES FINANCE CORP.
(INKORPORUOTA MASS. VALSTIJOJE).

Capital Stock $100,000

Ši korporacija likos sutverta geresniam aprupinimui keliaujančių Lietuvon Lietuvių reikalų.

PARDUODAM LAIVAKORTES, SIUNČIAM PINIGUS Į LIETUVĄ.

Kurie Manot Važiuoti į Lietuvą.

Pirkite laivakortes iš laiko, nes sunku gauti vietos ant laivų. Laivai išeis šiomis dienomis sekančiai:

TIESIOG BE PERSĖDIMO IŠ NEW YOK Į HAMBURG.

Rugsėjo 11-25 ir Spalio 23-30
Lietuviams gerai žinomas
Laivas SAXONIA, Spalio 30 į Hamburgą.
Iš New York į Antwerpą be persėdimo
Rugsėjo 18-25 ir Spalio 2-9-25.
Iš New York į Rotterdamą be persėdimo
Rugsėjo 14-22 ir Spalio 2-12-19-25
Laivai į Hamburgą ar Liepojų su persėdimu Anglijoje
Rugsėjo 15-18-21-23-25-30, Spalio 2-7-9-12-16-21-23-28 ir 30.

PASPORTAI JAU YRA GAUNAMI.

Pasportai turi but išimti ir užvizuoti tų šalių konsulų per kurias prisieis keliauti. Delto yra reikalas iš anksto turėti pasportus vizuotus. Mes visiems musų pasažieriams gaunam vizus laiku, kad nebutų sutrukimo pribuvus į New Yorką.

Mes pasitinkam kievieną atvykstantį iš toliau ar jis atvažiuotų į Boston ar New York ir aprupinam jo reikalus pas Custom House, Internal Revenue kolektoriu ir kitus reikalus.

Laivakortės per vandenį $100.00. Head Tax $5.00. Nuvažiavę į Hamburgą, Antverpą ar Roterdamą lengvai pasieksite Lietuvą. Užsisakydami laivakortę prisiųskite $25. Pasportus mes parupiname gyvenantiems Bostone ar netoli Bostono. Iš tolimesnių miestų norėdami gauti informacijų kreipkitės pas:

BALTIC STATES FINANCE CORP.,
361 Broadway, So. Boston, Mass.
TELEPHONE S. B. 1061.

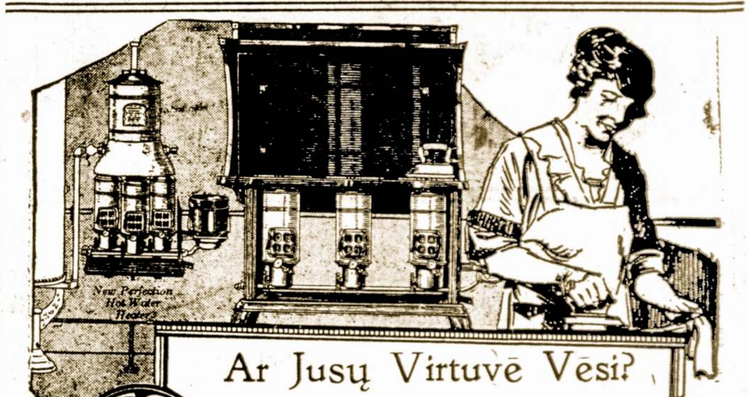

Ar Jusų Virtuvė Vėsi?

SOCONY KEROSENE OIL

For best results use Socony Kerosene

Jusų virtuvė negali buti vėsi ir smagi, jeigu jųs kurinsite ugnį visą dieną. Naujas Perfection Aliejaus virimo pečius duoda progą kontroliuoti šilumą kaip jųs tik norite — didelė mėlyna liepsna su balta viršune (karščiausia liepsna greitam virimui) arba visai maža lengvam virimui. Tik pasuk rankenukę ir viskas. Ir viskas, kas rišasi su anglių viedrų, pelenais ir suodžiais, yra paliuosuota ir palieka vėsi, švari, virtuvė ten kur vartojamas Naujas Perfection. Naujas Perfection aliejum virimo pečius, yra su 1, 2, 3, ir 4 knatais. 3,000,000 myli juos, kas reiškia, kad tikrai jie yra kuro taupintojai. Sekančiu jujų parankumu yra — Naujas Perfection vandens šidytojas. Šiltas vanduo visada už labai mažus iškaščius Klauskite jusų pardavėjo.

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

NEW PERFECTION
OIL COOK STOVE AND WATER HEATER

"LIETUVOS UKININKAS"

SAVAITRAŠTIS laikraštis su priedais "ŽEMĖ", "SVEIKATA" "JAUNIMAS" ir dailės. Kaina metams Amerikoje $2.00, Lietuvoje $1.50.

Užrašykite čionai paminėtą laikraštį savo giminėms Lietuvoje, nes jie karo nuvarginti ir neturi už ką patįs užsirašyti, taipgi užrašykite ir sau Amerikoje, nes tai yra vienintėlis darbo žmonių laikraštis, kuris kovoja už darbininkų buvio pagerinimą.

Kaip su užrašymų laikraščių, taip ir kitais Varpo Bendrovės reikalais kreipkitės pas Varpo Bendrovės atstovą Amerikoje šiuo adresu:

M. L. VASILIAUSKAS,
307 W. 30TH ST., NEW YORK, N. Y.